

szízet: „Az ezred... 23.15 Jazz... fonikus hargver... 20.30 Táncczene... gverzeny, Wigner... ia, Berlicz: Szilfi... : Egmont, utána... on, 20.30 zégrábi... Dvorák műveiből... t, 22.10 gramafon.

művei

ard Abbé véle... yek kincse 116

világnézet 116

en elmékedések

merése 58 hely.

őnjaja 116 h. 36

k. 228 h. 68

ka 116 h. 35

művészetéről 95

forradalom 116

s új milliomo-

blémái 58 h 17

ok és hazugsá-

kultura 38 he-

sság 95 h. 30

és szocializmus

16 helyett 35

g 75 hely. 23

mány

aból 95 h. 30

s története 170

a fizikája 116

16 helyett 35

tana 51 h. 15

nészettudomány

16 helyett 35

épek 58 h. 18

pek 75 h. 23

ete 116 h. 35

rkezete 75 h 23

a megmunkálá-

gyakorlatban I-

ek a könyvek

ara

tűvészete 37 h.

rsaság. 75 h 25

tűvészete 92 h

tár

0,20 helyett 3

0,20 helyett 3

0,20 helyett 3

0,20 helyett 3

0,20 helyett 3

0,20 helyett 3

tályában

szervezőség és kiadói ivata
Sírada Baron L. Pop (Brassai-u.) 19
(Telefon 9-72)

Ejfel teleton (nyomtatva, 18.)

FLÓFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre — — 1150 Lei
Félévre — — — 600 Lei
Negyedévre — — — 320 Lei
Egy hónapra — — — 110 Lei

X. évfolyam * 290 szám

1929

Oktober 26 Szombat

5690 év Tisri 22

Ara 5 Lei

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPIAP

Közzsváronhirdetéseke

Rudolf Mosse
S. A.

Str. Reg. Maria No. 36 Tel. 4-15

és a

Lloyd Express

Str. Geik No. 20. Telefon. 14-55

hirdetési irodák vesznek e

Sorsára hagyhatjuk-e most Palesztinát?

Irtá: Weiss Sándor dr.

Ebben az írásban nem cionista álláspont és így nem is a mi véleményünk nyilatkozik meg. Örömmel adjuk azonban közre, emelkedett szellemű zsidó szempontjai miatt.

Azt a kérdést, hogy sorsára hagyhatjuk-e most Palesztinát, nem a cionista zsidóknak teszem fel. A cionistáknak Palesztina a levegőjük. A levegőjük, ami elteti őket, amiről tehát soha és semmilyen körülmények között nem mondhatnak le, amíg cionizmus és cionista lesz a világ. Amikor tehát egy cionista a legutóbbi palesztinai eseményekkel foglalkozik és mérlegeli, hogy mik a tennivalók Palesztinában az arabok offenzív fellépése után, állásfoglalásában gondolkodás nélkül a fel-tétlen kitartás és a további áldozathozás mellett van. A cionista természetes ér-zelmi túlfűtöttségében, az arab táma-dások után még rajongóbb, sebzett sze-relmében Palesztina iránt bizonyosan nemcsak feltétlen kitartás és további ál-dozathozás mellett lelkesedik, de felfo-kozott kitartás és felfokozott áldozás mellett. A tömege, a cionista átlag bi-zonyára nem veszi észre, hogy a Pa-lesztina munkában — mondhatnám a Palesztina-regényben — az első fejezet záródott le az arabok fellépésével. Az első fejezet, amelynek drámai volt a befejezése, megrendítő, pillanatra sze-velettel megébénít. Az egész világ fel-figyelt, az egész Kozmosz idegrendszere nagyot rándult. Palesztina volt a vil-ág közepe egy ideig. A Palesztina mun-ka, a regény első fejezetének befeje-zése hatásában nagyszabású volt min-den eddig ott történetnél. A roppant ha-tás legfőbb oka a váratlanság volt; arról, hogy Palesztinában munkával és pénzzel nincs biztosítva a zsidó nemzeti otthon jövője, hogy ez a munka bár-mily önfeláldozó, a pénz bármennyire rendelkezésre áll — a zsidó a maga egyéni végzetével, a zsidóság a maga élvezetesebb fájdalmaival és elkülönítettségével Palesztinában sem lehet ura a maga testének, munkájának és javai-nak — ezt csak most tudtuk meg mi zsidók és ezt csak most tudta meg a vil-ág keresztény közvéleménye. Szenvedni hosszán és csak befelé könnyez-ve, tud a zsidó. Ezt tudják rólunk a keresztények is. És mégis! A Palesz-tinában meghalt száz zsidó a világ szí-venek olyan részvétét dobantotta ki, amelyre a legvéresebb pogromok ide-jén alig volt példa. Mert Palesztinára figyelt a világ, a palesztinai erőfeszítések villámosságú sugarainak felvívó állo-másuk van szerte milliónyi emberek agyában, s az államszínalásnak ez a szinte tündérmesébe illő módja, ahogy mi a semmiből országot akarunk épí-teni, hegyvel-völgygel, folyóval, vasút-tal, iparral, kereskedelemmel, rendőr-rel, kapitalizmussal és szocializmussal — ez a mi nagyszerűen naív idealizmus-unk belehatol a közömbös emberiség sok-sok egyedébe a képzeletébe, fog-lalkoztatja, leköti és így arra készíti, hogy gondolkozzék is kissé rólunk és

átbírálja mindazt, amit a zsidókról tud és érez, ahogy nevelése és környezete azt rendszerint a mi hátrányunkra be-leje idegezte. — Vége tehát az első fejezetnek. Akik zsidók vállalták, hogy Palesztinát igaz-gatni fogják, bizonyára látjuk immár, hogy Palesztinában is kisebbségi sors vár a zsidóságra, hogy a zsidó nemzeti otthon helyett egy új galutot építünk magunknak. De akik ott élnek s akik ezentúl vándorolnak oda, azoknak vállalniuk kell a kisebbségi sorsot és vállalniuk kell a galutot is. Az arab kér-dés fogas és sok oldala van, mint an-nak is, hogy Anglia milyen politikai és presztizs szempontokat vesz majd mér-legre ezutáni magatartását illetőleg Pa-lesztinában. A Palesztinában élő zsi-dók jövője tehát nem látható még tisz-tán, az azonban bizonyos, hogy Palesz-tina nem lesz egy a világ politikai és lelkiüti áramlataitól elzárt exterritoriá-lis terület a zsidók részére, ahol előre kitervezett életmódot folytathatnak, ha-nem jóban-rosszban osztani fogja a vil-ág többi területeinek és lakóinak sor-sát, amit egy angol vagy francia kor-mánnyal változás épűgy döntően befolyá-sol, mint egy nagy bankbukás, új esz-meáramlat, vagy jelszó és a többi. A második fejezet most indul. Palesz-tina reális, mindennapi sorsa kilépett a romantikus keretből és a mindennapi politika függvénye lett. Igen ám, de az eszme, a materialista zsidó naív, de kitartó rajongása az ideálért, a zsidó központért, azért a szellemi centrumért, amely körül, ahogy Achad Ha-am költői fantáziával elképzelte — éled, forog és hat a zsidó psziché — ez az eszme nem profanizálható. Azt szellemi ma-gaslaton kell tovább is tartani. A cionisták szinte az egész zsidó jö-vőt egy lapra, Palesztinára tették fel. Realitás és eszmei tartalom náluk egy-gyé olvad, egyként hevülnek és érez-nek mindkettőért. Ha vagyunk, akik a realitásokat bár nyugodtabb aggota-lommal figyeljük is, nem különbözhe-tünk a cionistáktól abban, hogy a Pa-lesztina idealban — ami számunkra a zsidó multnak a lelki felelevenítését s a tradícióknak jelen és jövő életünkre kiható vállalását jelenti — mi is a mos-tan élő zsidó generációnak olyan er-kölcsi és lelki lekötelezését látjuk, a-mely sorsdöntő ennek a kornak a zsidó-ságára. Az asszimiláció-Napoleonnak ez a mai Balfour deklarációnhoz hasonló for-rásu politikai elgondolása — azzal hó-dított zsidó tömegeket, hogy emanci-pálja őket. Emancipáció felszabadulást jelent. Felszabadítja tehát őket a zsi-dóságuktól, önmaguktól, a husuktól, a vérüktől, a hateréves zsidó multtól, a Krisztus kérdéstől és a keresztény társadalom kétezeréves idegenkedésétől. Az emancipáció az asszimiláció akkori nagy jelentősége dacára, nem hatolt a zsidókérdés gyökeréig és csak materiá-lis és civilizációs eredményei voltak. Bár ezt nem kell bizonyítani, a németor-

szági kelletténél hazafiasabb zsidók még naponként jelentenek meg közle-ményeket nagy német lapokban, hogy ha Palesztinában sikerülne egy zsidó nemzeti otthon felépítése, az kockáztatná a zsidó emancipációt. Ezek a zsidók csak vallási különbséget akarnak látni maguk és a poroszok vagy bajorok kö-zött. A testük, a lelkük hiába más, ép-űgy mint társadalmi és világvonatkozá-suk, hiába van mindezeknek zsidó ka-rakterük és vallják ezt a poroszok és bajorok, vagy akár a magyarok is, hogy a zsidóság több mint vallás, a fanati-kus asszimiláció süket marad és ve-szélyt lát ott, ahol pedig segítség je-lentkezik és segítséget, testvéri szoli-daritást keres vagy kér ott, ahol hü-vösség fogadja. Hát ezért kell a Palesztina eszme.

Hogy józanitson, figyelmeztessen, hogy élő, magasan, az egész világra kiható szimboluma legyen annak, hogy a zsi-dó nemcsak vallás, de lélek is, minden emberi különbségeivel a más terem-tménytől. Helyesebben ezért is, mert nemcsak zsidók miatt, de a keresztény társadalom felé is kell. Miért tagad-ja, hogy az antiszemita pszichózis vi-lágjelenség, amelynek karjaiból bizony az asszimiláció egyáltalán nem eman-cipált bennünket. Belenyugodhatunk-e abba, hogy nem vallhatjuk magunkat nyugodtan zsidóknak, nehogy az eman-cipációt kockáztassuk, amivel ma már mit sem kockáztatunk, vagy belenyu-godhatunk-e abba, hogy az antiszemi-tizmus természetű jelenség, mint a vi-rágzás, vagy a lombhullás, amelyen emberi akarattal nem változtathatni? Nem vádoljuk elődeinket, amiért ők két emberléttel elelőzt az asszimila-cióban és emancipációban kerestek jobb jövőt a zsidóságnak, de nyissuk jól ki a szemünket és vegyük észre, hogy ezek az áramlatok a múltéi, amelyek a zsidó-ságnak nagy felületi előnyöket hoztak ugyan, de ma már nem korszerűek és nem alkalmasak arra, hogy a népek örök versenyében a mostani gene-ráció ezekkel a rozsdák, elnehezült és ezért terhes fegyverekkel vegyen részt. A kor áramlata az igazság minél elérhetőbb megközelítése. Az igazság, hogy a zsidó mint ősi és társadalmi species a mai emberközi adottságok kö-zött nem asszimilálható mint egyén és nem hasonul a keresztény ember előtt sem, aki lehunyja pillanatra szeméit a hasonult zsidó előtt, lelki szeméi előtt azonban arra a pillanatra is a zsidót látja maga előtt. Palesztina ezt az igaz-ságot hirdeti, (a zsidó politika csinálás Nemzeti szövetség, hebraizálás és a többi, egészen más lapra tartozik és nem ideológikus jelentőségű kérdések) és jelképezi zsidónak, kereszténynek egyaránt: vállalni a zsidóságot úgy, ahogy van. Szeretni a zsidó multat és nem félni tőle, mert ezáltal megtanuljuk szeretni önmagunkat, meg-szabadulunk egy csomó gátlástól, amit az önmagunk megtagadása rakott a lel-künkre és megtanuljuk így szeretni a, keresztényt is, akinek idegenkedését ke-vésbé fogjuk érezni, mintha mindenké-ppen vele hasonlóak akarunk lenni és ezzel tisztodunk tőle és reméljük, a ke-resztény is inkább lát majd bennünket egyenrangú embertársának és megtanul-gyűlölet helyett szeretni bennünket.

Megegyezés készül a zsidók és arabok között Palesztinában

Jeruzsálem, október hó 25. — A külföldön megjelent hírek, amelyek újabb zavargásokról szólnak, nem felelnek meg a valóságnak. Az egész országban nyugalom van. Chancellor főbiztos kez-deményezésére tegnap Usischkin és az arab komité egyik megbízottja tár-gyalásokat kezdtek abból a célból, hogy megteremtsék a békés együttműködés lehetőségét. A tárgyalások jó kilátásokkal kecsegtetnek, a minék bizonyítéka az is, hogy az arab komité ma felhívást bocsátott ki, amelyben a bojkott be-szüntetésére hívja fel az arab lakossá-got.

Fekete nap a berlini tőzsdén

Berlin, október hó 25. — A berlini tőzsdén ma óriási árfolyamzuhanások következtek be, úgy hogy egyes ér-tékpapiroknál 20-25 százalék volt a csökkenés. A kontremín kihasználta a helyzetet és tartalékpapirjaival elárasztotta a piacot. A baisse okát valószí-nűleg az képezi, hogy küszöbön áll Németország jóvátételi fizetésének rész-lete, miáltal a készpénzhihet stagnálása várható az egész vonalon.

Oroszország felől hideg hullám közeledik

Berlin, október hó 25. — Oroszország-ból érkezett jelentés szerint az ország északkeleti részébe poláris levegő tört be, aminek eredményeként az Uralvidék északi részén kemény fagyok és hava-zás váltakoznak. A hideg zóna nyugat felé húzódik, de még kérdéses, vajjon elér-e Középeurópát, minthogy a Föld-közi tenger felől erős meleg áramlatok befolyásolják utját. Azok a prognózi-sok, amelyek a múltévihez hasonló ke-mény telet jósolnak, orosz meteoroló-gusok körében nem találnak hitelt.

Fél évvel megrövidítik a katonai szolgálati időt Csehszlovákiában

Prága, október hó 25. — Viskovsky dr. nemzetvédelmi miniszter válaszási beszédet tartott és kijelentette, hogy az eddigi 18 havi katonai szolgálati időt rövidesen egy évre szállítják le. Udrzal miniszterelnök Viskovsky mi-niszter szavai szerint már előkészítette a katonai szolgálati idő hat hónappal való leszállítását, úgy hogy már csak arról van szó, hogy ezt a munkát be-fejezze. Elsősorban a továbbszolgáló al-tisztek anyagi követeléseit kell teljesí-teni és ehhez megfelelő anyagi eszkö-zőket kell előteremteni. A 12 havi szol-gálati idő bevezetése a miniszter szerint több mint aktuális kérdés. A katonai szolgálati idő megrövidítése nemcsak a katonai szolgálatot teljesítő személyeken és azok családjainak helyzetén segít, ha-nem az egész közgazdasági élet fel-leadését is maga után fogja vonni.

Salom Schwarcbart naplója

Fordította: Schön Dezső

Egy borzalmas nyári éjszaka a párisi börtön mélyén

Julius 20.

Hosszu ideig kellett várakoznom az ügyész sötét folyosóján. A hosszú várakozás rendkívül fáraszt. Bár csak kezdődne már meg a pör, ahol számot adhatok majd tettemért az egész civilizált világ előtt.

Kisérőm, a csendőr elalszunnyad, időnként aztán felugrik és riadtan rám néz: „A pasas ugylátszik mégsem lógott meg”. Szája azután mosolyra fanyarodik, mintha mondaná: „Mi bizony ilyen ijedősök vagyunk. Az ember sohse tudhatja, hogy mi adódik elő”.

Végre kijön a kicsi, hegyesszakállú vizsgálóbíró és szólít.

Kívülem még behívják Goldstein dr.-t, az ügyvédet, aki elnöke volt annak idején az ukrainai progromokat kutató bizottságnak.

Elmondja kutatásainak eredményét. A progromok minden valóságosság szerint meg voltak szervezve. Az ukrán kormány eszköznek tekintette a progromokat, s ennek a révén biztosította a maga számára a parasztság szimpátiáját.

Goldsteint ismertem. Ő elnöke volt egy bizottságnak, mely néhány száz ukrainai árva gyereket hozott Párisba elhelyezés végett, s én annakidején érintkezésbe léptem vele, hogy magamhoz vegyem és felneveljek egy gyermeket.

Goldstein is megismert és elmondta a bírónak ismeretségünk körülményeit.

Egy fantasztikus autóhistoria.

Bejön egy ukrán tanár, név szerint Kowell. Elmondja, hogy még áprilisban látott engem a bullani erdőben, autóban ültem én meg néhány cimborám és követtük Petljurát, őt és még egy egyént. Egy tökéletes filmszenáriumba való kémkedési meseanyagot adott elő gyors egymásutánban.

A mese annyira tetszett nekem, hogy hangosan elnevettem magam.

A bíró csodálkozva nézett rám.

— En egy autóban, a bullani erdőben, tulságosan elegáns ez részemre.

— Igen, — mondja a tanár tovább, — határozottan emlékszem, egy barba fiatalember volt.

— De hiszen Schwarcbart szöke, — mondja a bíró.

— Ugy tűnik nekem, hogy szöke volt az illető.

Kihallgattak még egy ukrán minisztert is, aki égi dicsérte Petljura zsidóbarátságát.

Olyan szomorúság vett rajtam erőt.

Egy hosszú nyári éjszaka.

Augusztus 6.

Szombat van, alkonyodik, a porkoláb utolsó látogatását teszi. Bejött, megnézett tetőtől-talpig, minden sarkot kikutatott, a gyanús tárgyakat „kilakoltatta”. Ehhez tartozott a vizeskancsó, a lavor és az írószekély. Az ajtó becsapódik azután és a kulcs kétszer megfordul a csikorgó zárban...

Az estszürkület árnyékai csendes titkok fátyolát borítja a cellára.

Fekszek a priccsen, de nem bírok elaludni. Gondolatok gyötörnek, hivatlan vendégek. Minél jobban hessegetem őket, annál inkább megrohannak és ki-noznak. Nem lehet ellenük védekezni. Nincs ezekben a hideg, csupasz, vastag, könyörtelen falakban egy kicsi-kis rejtekhely, ahová el lehetne bujni a sötét, borzalmas gondolatok ostroma elől...

Nem tudom: ébren vagyok-e, vagy alszok... Mi ez: egy ártatlanul vágakozó madár, ki meleg, puha szárnyaival verdesi a hideg vasrácsokat, vagy talán a szél, mely emberhangon sivit? — A hangok mind harmonikusabbak lesznek. Ismert operák melódiáit hallok, oh, édes áriák, mélységes szonettek... szívem gyökeréig hatnak, jól ér-

zem magam... testem könnyű, fellángol a magasba...

Csupasz kősziklán vagyok... Távokban egy magányos kastély fehérik, s közeledik felem. O, már itt is van mellettem, mintha filmből lépett volna ki. Széles ajtó nyílnak tágra, fantasztikus öltözötű szolgák fognak kézen és bevezetnek a varázskastélyba. Mi nem megyünk. A szobák vonulnak el szemünk előtt, mellettünk, diszesen pompától ragyogóan. Az egyik szoba megáll. Török keretű sorakoznak a fal mögött, a csillogó padlót tarkaszínes szőnyegek borítják, s a szoba közepén egy király hever a nyoszolyán. Hozzá lépek, — hát én vagyok Ali Baba, a hős, aki eltalálta a varázskapuk igéjét?... Lefekszek egy kiterített művészi szőnyegre. Fejemen a tropikus, elbájosító Kelet varázsmeséi kavarnak...

Lidérc nyomás.

Hirtelen minden eltűnik. Már rablók között vagyok a barlangban. Ujjamon a varázsgyűrű... Láthatatlan vagyok... Hunyjuk csak le szemünket és aludjunk... Azt hiszem hallom szegény Máriát énekelni, vágyódik az ő Toskájá után. Bucsuzik a csillagos egetől... Az előérzete azt mondja, hogy nem fogja többé látni a szép itáliai éjszakákat...

Bohócot látok, keserűen, epésen nevet akkor, amikor a szív meghasad a sírástól, de neki nevetni kell, muszáj mulattatni a barom-tömeget.

... a tragikusorsu Werter utolsó pillanatai... az öngyilkosság borzalmas jelenete. Ugy rémlik, mintha hallanám ennek a reménytelen embernek utolsó, halálhőrgéseit... Felrázkodom álomból, felülök, jól figyelek: mi ez? még mindig álmodok? Megdörzsölöm mámoros szememet és körül nézek a cellában. Megerőltetem az agyam, hogy eszembe jusson minden...

Azt hiszem, most már ébren vagyok... Csak egy kis rémlátásom volt, ahogy ezt már legutóbb megszokhattam... De én mégis sírást hallok, oh, milyen borzalmas, ha férfit hallunk hangosan sírni. Igen, igen, egy férfi hang kétségbeesett sírása ez. Hallom, hogy az örök fejtelenség szaladgálnak, fél szavakat vágnak oda egymásnak:

Valaki felakasztotta magát.

... egy ilyen ördög... még szerencse... En láttam meg legelőször, ha pár perccel későbbben jövök... kámpecc, mindennek vége!

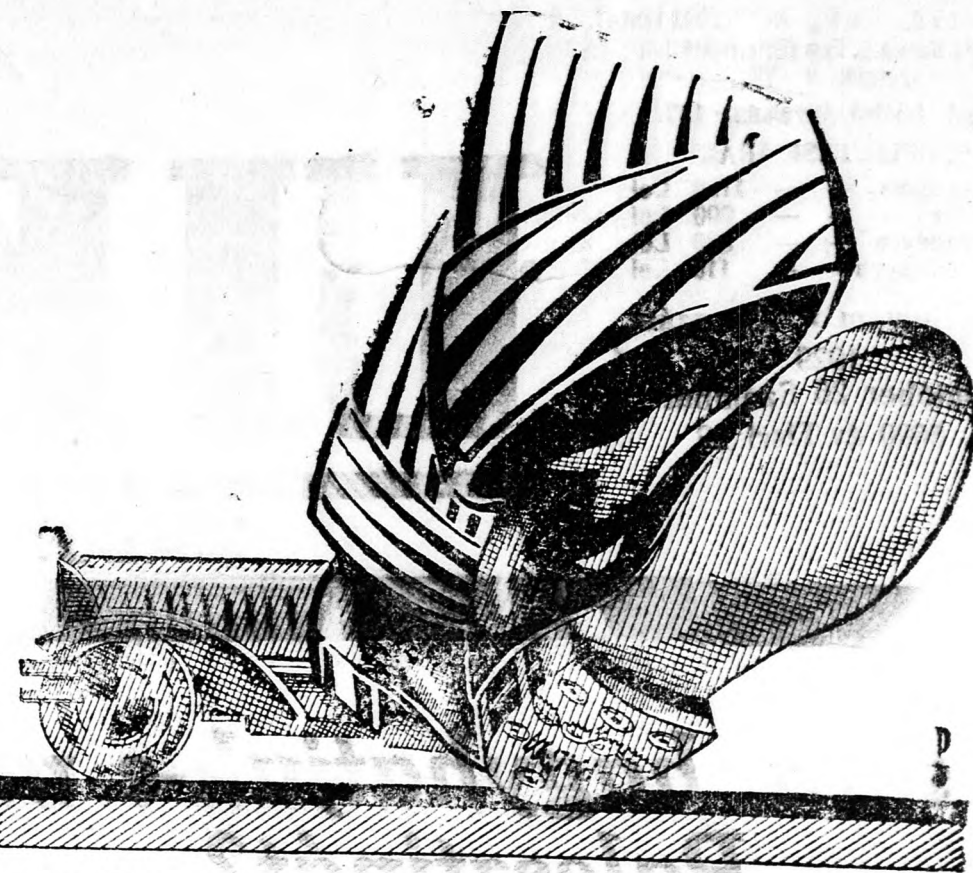
A zaj mind erősebb lesz, az éjszakai csönd a maga fekete szárnyain elviszi minden irányba, a hosszú folyosókon keresztül, s az üres cellák visszhangja arcátlan röhögéssel felel rá... Egész testemben rezket. Jobboldali szomszédom se alszik. Hallom csendes, magányos lépteit. Átkopogok hozzá. Válaszol a falon keresztül ujjainak a „nyelvén”:

— Valaki felakasztotta magát... Levágták a kötélről... O, igen, lepedőn akasztotta fel magát... Ugyis halálra lett ítélve... Most verik őt az örök...

Egész éjjel nem bírtam elaludni. A félig-akasztott ember jalkiáltása tisztára megzavart. Szinte szemem előtt láttam a jelenetet: A szerencsétlen a földön fekszik, fejével a padlót verdesi és egyre azt kiabálja: „Hagyjatok meghalni, hagyjatok meghalni...”

Hirtelen vad sivitást hallok, erős ajtóverdeséssel kísérvé... Ez meg épp ellenkező irányból jön. Tán újra egy baleset? Még a félig-akasztott rab is halkabban nyög, amikor ez az örjítő, állatias ördítés remegteti meg a falakat. Az örök szaladnak.

„Hozzatok orvost — mondja az egyik. Az ápolót — hamar”. — „Hozzatok a kényszerzubbonyt”... kiáltja két porkoláb egyszerre.

Ami az autónak és kerékpárnak a gummlabroncs az a gyalogjárónak a Palma-sarek!

Itt is, ott is lökharító az elasztikus kaucsuk, a test és az idegek kimelésére, a korai elfáradás elleni védekezésre. Palma-sarku cipők sokáig tartják meg formájukat.

Baloldali szomszédom kikopogja nekem a falon:

— Az egyik megbolondult... A föltűnk lévő cellában, a 7-es számú osztályon... Valószínűleg már régen ül.

Ezelőtt én nem tudtam magamnak elképzelni azt, hogy egy nyári éjszaka ilyen hosszúra nyuljon... Ilyen hosszú szura...

Ujra pogromok.

Péntek, augusztus 10.

— Lásd, milyen balga vagy; azt hitted, hogy Petljura nélkül már nem lesznek pogromok? akartad, hogy egy fecseke csináljon nyarat? Napok óta újra

pogromok vannak, a lapok csak erről írják...

Látod?!

Ezt az üdvözlöt feleségem hozta rövid heti-vizitjének alkalmából.

Ujra pogromok! Ismét pogromok! Érzem, hogy ketrebe zártak, hogy le kötöttek.

O, csak szabadítsatok innen ki és jöjjetek velem újra harcolni!

Engem a börtön fenekére dobtak, mert eltettem láb alól egy embertelen gyilkost, de ártatlan, apró gyermekek, asszonyok, öreg emberek epusztatásáért — nem jár semmi, lehet élvezni a szabad napsütést és dicsekedni...

Első Romániai Zsidó Sorsjáték!

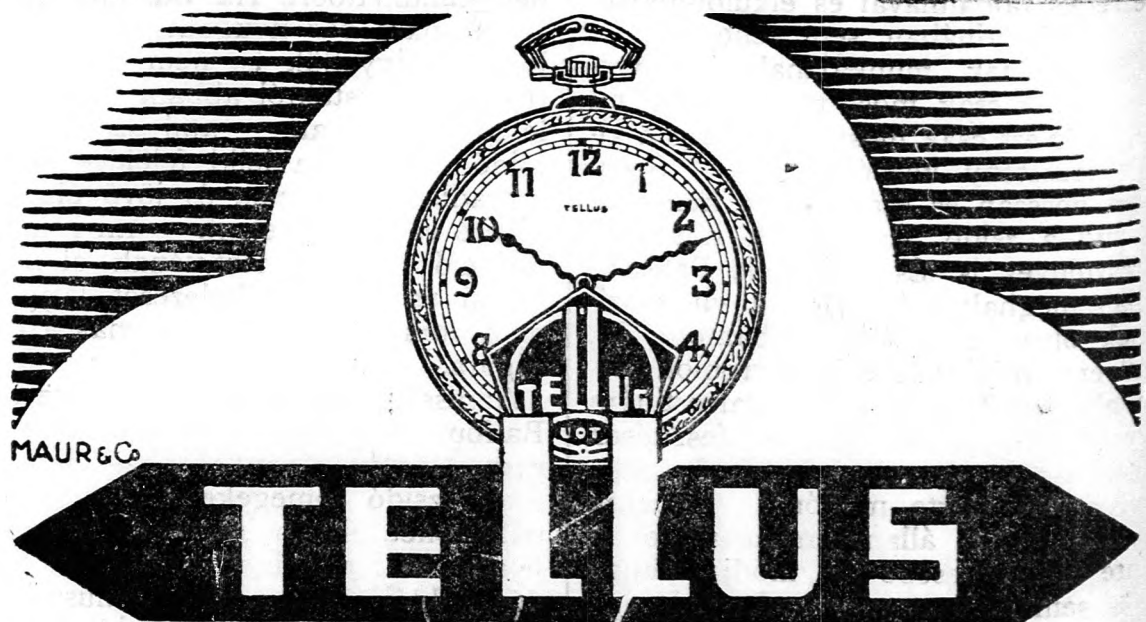
Zsidók, a „BEZALEL”

jótekonycélú sorsjáték sorsjegyeinek vásárlásával nagy általános zsidó érdekeket szolgálunk: segítjük a zsidó munkások özvegyeit és árvaút. Ezenkívül minden sorsjegytulajdonos részvesz az 1930. február 10-iken megtartandó sorsoláson, amikor jelentékeny nyeremények kerülnek kisorsolásra.

Egy sorsjegy ára 40 lej,

Zsidószervezetek és intézmények vezetőségei forduljanak a

Központi irodához Str. C. A. Rosetti (Cerc. Libertatea)
Keresetnek az egész országban komoly garanciával rendelkező, agilis bizományosok a „ROMÁNIAI ZSIDÓK ELSŐ SORSJÁTEKA” sorsjegyeinek elhelyezésére.

! **Versenyhársnélküli óra** !
elegáns, szolid és pontos

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Páteanu

CS

Egy nagyon éveken keresztül politikai élet a szocialista párt. némely nyugati mányképes párt nevezés mögött niszterelnököket gubból a külön tényssocialista párt hogy Romániában tükus kedvtelve ezt a kívánatos hogyan lehetne nagyra és erős Ausztriában vagy Egyidőben G megint félretett kor már senki teanu nevű k a fejére sipkán hogyan lehet a is pocskéká venni van Romániában elnevezés ázsiój is olyan régen s szigurancán és lönösebb lelkesen napon pártvezér

Nem sok vize párt. Valami zavott fel Páteanu sen, amelynek n ban a zsidók és vában a többi k Az egyetlen sze felolvasásának az két ember, aki az jelent, elaludt aza másután olvasta keket. Talán me a derék párthivel nem futja volna hogy beleremegte Jerikó falai.

Történt ugyanis nevű román invall előtt hazavetődött eddig, a nagy át szágon éldegeft biztos, hogy haz zaküldték. A kold tóri a fejét azon, dolgo, hogy az zafi és mártir m országban, hogy h határon. Ez a Stá

A legújabb ösz stb. stb. férfi

nagy választé csöbbl

szeres

Papp és

CLUJ Piața U

Már 1350

3 lámpás

RA

kap az

ELECTR CLUJ, HOTEL C

Börkabát

Păteanu ur atmoszférát csinál . . .

Egy nagyon jó elnevezés keringett éveken keresztül gazdátlanul a román politikai élet horizontján. Keresztényszocialista párt. Jó név, finom név. Egy-némely nyugati országban hatalmas kormányképes pártok sorakoznak fel ez elnevezés mögött, minisztereket és miniszterelnököket termeltek ki sűrűn magukból a különböző országok keresztényszocialista pártjai. Csak természetes, hogy Romániában sok lecsuszott politikus kedvtelve forgatta az ujjai között ezt a kívánatos nevet, arra gondolva, hogyan lehetne Romániában is olyan nagyra és erőre fújni, mint például Ausztriában vagy Németországban.

Egyidőben Goga is utánanyult, de megint félretette. Végül is pedig, amikor már senkinek sem kellett, egy Păteanu nevű kolozsvári fiskális hozta a fejére siphának. Egyszeriben kiszült, hogyan lehet a legjobb hangzású nevet is pocékká verni. Most már aztán vége van Romániában a keresztényszocialista elnevezés ázsiójának. Păteanu ur nem is olyan régen subsef volt a kolozsvári sziguranacán és igazán nem kellett különösebb lelkesedést, amikor egy szép napon pártvezérré kente fel magát.

Nem sok vizet zavart eddig az új párt. Valami zavaros programot olvasott fel Păteanu elnök az alakuló ülésen, amelynek minden második szavában a zsidók és minden negyedik szavában a többi kisebbségek szerepeltek. Az egyetlen szenzációja a program felolvasásának az volt, hogy az az egy két ember, aki az alakulógyűlésen megjelent, elaludt az alatt, míg Păteanu egymásután olvasta fel a sűrűn gépelt flekket. Talán még most is aludnának a derék párthívek, ha az elnök ur meg nem fujta volna a riadókürtöt, úgy, hogy belemegtek a nagy erőlködésbe Jerikó falai.

Történt ugyanis, hogy egy Stârcea nevű román invalidus néhány héttel ez előtt hazavetődött Budapestről, mert eddig, a nagy átalakulás óta, Magyarországon éledgett. Még nem egészen biztos, hogy hazavetődött, vagy hazaküldték. A kolozsvári rendőrség most törli a fejét azon, a nem egészen tiszta dolgon, hogy az ujdonsült román hazafi és mártír mit is csinált Magyarországon, hogy hirtelenében áttették a határon. Ez a Stârcea a múlt vasárnap

a Fellegvári uton valamiképpen összeszóvalkozott Mandula Sándor nyugalmazott jegyzővel, és nem tudni hogyan, a szerencsétlen fellábu ember eltörte egyetlen ép lábát is. Súlyos katasztrófa egy amugy is rokkant ember számára, de mégsem olyan súlyos, hogy emiatt meghirdessék a keresztes háborút a zsidók ellen.

Pedig ez történt. Păteanu ur, a levi-tézlett sziguranca módszereivel „ügyet” csinált szerencsétlen balesetből. Adva volt egy rokkant, aki eltörte a lábát, s egy másik ember, aki talán oka volt, talán nem volt oka a balesetnek, viszont egy dolog biztos róla: hogy zsidó. Csak az kell, hogy valakinek subsef-i gyakorlatok legyen a sziguranacán s mindjárt kész ezekből a végeredményében össze nem tartozó dolgokból a zsidókérdés.

Păteanu ur, mint mondtuk, megfujta a kürtöt. Egyszeriben akcióba lépett a keresztényszocialista párt és röpiratok ezrével szórta tele Kolozsvár utcáit, az állami üzemeket és műhelyeket, s pártjának nevében keresztényszocialista csatasorba invitálta mindazokat, akik bosszuért kiáltanak a zsidók ellen a hős invalidus, a mártír Stârcea eltört lábáért.

Păteanu ur „atmoszférát gyártott” a pártja számára. És hogyan gyárt egy derék ember kedvező atmoszférát egy politikai párt számára? Uszít a zsidók ellen. Păteanu, aki különben sincs megáldva a sorstól különös tehetséggel, még ebben sem volt eredeti. Egyszerűen plagizálta Cuzát, amivel nem vétett nagyot, hiszen Cuză is híres plagizátor. A kolozsvári rendőrkvesztura egyelőre az orra alá koppintott a fiók-cuzista párt-nak, a Marzescu-féle törvény alapján elkobozta a röpiratokat és megindította az eljárást. Rajta leszünk, hogy ez az eljárás ne aludjon úgy el, mint ahogy Păteanu ur párthívei és hogy a kolozsvári fiskális urat megtanítsák arra, hogy más a sziguranca és más a politika és hogy ma még a sziguranacán sem lehet azt csinálni, amit Păteanu ur a politikában próbál.

A newyorki tőzsde óriási baisse-je miatt csaknem zavargásokra került a sor

Morgan szerint az óriási baisse technikai okokra vezethető vissza. Egyes értékpapírokban a differenciák az 50 dollárt is meghaladják. Egy nap alatt 12 millió darab értékpapír cserélt gazdát

Newyork, október 25. A szerdai baisse a newyorki tőzsdén egyike volt a legnagyobbaknak. Ehhez hasonló csak az 1907-iki tőzsdepánik volt. A déli órákban óriási tömegben érkeztek az eladási megbízások a diszponensekhez s tulnyomó részük azzal az utasítással, hogy veszteségek árán is tul kell adni a papírokon. Ez volt az áresés első negyedórája. Később külföldről is eladási megbízások híre érkezett s ekkor már ugrásszerűen morzsolódtak le az árak.

A londoni Daily Mail tudósítója szerint a gazdát cserélt papírok száma tizenkilenc milliót is meghaladta. A teremben óriási volt az izgalom. A tőzsde épülete előtt hatalmas tömeg verődött össze, úgyhogy lovasrendőrség közbelépését kellett kérni. A tömeg izgalmak közepette várakozott, s kis hija volt a zavargás kitörésének. Mitchell, a Nemzeti City Bank elnöke, ebben a túlfűtött atmoszférában kérte tanácskozársra a nagybankokat s az érkezőleg jelent Morgan is. Morgan bankhá-zának egyik igazgatója az érkezőleg után kijelentette a közgazdasági lapok munkatársainak, hogy az áresés technikai okokra vezethető vissza s mindent megkísérelnék a piac megmentésére. Az igazgató azt hangoztatta, hogy a baisse már elérte mélypontját. E meg-

nyugtatóra szánt nyilatkozatra a hangulat kissé tényleg meg is nyugodott. A délutáni órákban a Federal Reserve Bank tanács ülést tartott, de általános meglepetésre nem változtatott a kamatlábon. Az ülésen részt vett Mellon pénzügyi államtitkár is, ami kétségtelen jele annak, hogy a kormány is érdeklődéssel viseltek a tőzsde életének az utóbbi napokban bekövetkezett események iránt. A newyorki áresésnek tegnap áttér-jedtek a philadelphiai, baltimorei és chicagói tőzsdékre is, úgyhogy ezeket be is kellett zárni. A montreali tőzsdén rengeteg gabonát

dobtak piacra alacsony árakon és ugyancsak a newyorki áresések hatása alatt a londoni tőzsdén is leszállottak az amerikai értékek árfolyamai. Newyork, október 25. A tőzsdén az árfolyamokban tegnap is hatalmas ingadozások állottak be. Egyes értékpapírokban a differenciák az 50 dollárt is meghaladtak. Délben a vezető pénzintézetek fődelegátusai értekezletet tartottak a tőzsde helyiségeiben, melynek az volt a célja, hogy a piacot megnyugtathassák. Tegnap az üzletkötési idő alatt 12 millió darab értékpapír cserélt gazdát, ami a tőzsde eddigi történetében egyenesen példátlan.

Csődöt kérnek a Banca Franco-Romána hitelezői

București-Bukarest, október 25. Mint jelentettük, a Banca Franco Romana vagyonának revíziója alkalmával megállapítást nyert, hogy a bank vagyona a passzívának alig 60 százalékát fedezi, holott akkor, midőn a banknak a moratóriumot a bukaresti törvényszék megadta, az aktívák teljesen fedték a passzívákat. Ma délelőtt a bank több száz hitelezője jelent meg az ilfovi törvényszék

kereskedelmi bírósága előtt, akik kérték, hogy a bank ellen nyíssák meg a csődöt és ugyanakkor indítsanak büntető ügyi eljárást a bank vagyonát eltékozló igazgatók ellen. Ismeretes, hogy a bank Protopopescu nevű vezérigazgatója élénk antiszemita agitációt fejtett ki, könyvet is irt a zsidók ellen és egyike volt azoknak, akik a zsidóellenes propagandát támogatták.

A legújabb ősz kalap, fehérenemű stb. stb. férfidivat ujdonságok nagy választékban és a legolcsóbb árban szerezhetőek be.

Papp és Felszegi
CLUJ Piața Unirii 14. FŐTÉR

Már 1350 lejért

3 lámpás

RADIÓT

kap az

ELECTRICÁNÁL
CLUJ, HOTEL CENTRAL ÉPÜLET

Börkabátok, borszékek festését szakszerűen készíti „UNIO” Cluj

labroncs az a sarok!

mélésere, a korai meg formájukat.

a lapok csak erről

feleségem hozta róalkalmából.

Ismét pogromok! be zártak, hogy le

atok innen ki és jőrcolni!

fenekére dobtak, alól egy embertelen

n. apró gyermekek, mberek elpusztításá

emmi, lehet élvezni és dícselkedni...

LEL

általános zsidó gyereit és árváit. tartandó sorsoláson,

Cerc. Libertatea) kormányosok a „RO-lyezésére.

óra ntos

ben!

Öt millió tonnával kevesebb az idei tengeri világtermés a tavalyinál

București-Bucarest, október 25. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet statisztikát tett közzé a világ ezévi tengeri terméséről. Eszerint 1929-ben az egész világon 83 millió 700 ezer tonna tengeri termék, az elmúlt évi 88 millió 900 ezer tonnával szemben. Az ez évi termésből

Amerikában 62 ezer 400, Romániában 6 millió 400 ezer, Argentiniában 5 millió 900 ezer, Magyarországon pedig 1 millió 900 ezer tonna tengeri termék. A többi Kanada, Bulgária és Franciaország között oszlik meg.

Mégis Madgearu lesz Popovici Mihai utóda a pénzügyminiszteri székben

Vajda újra cáfolja a távozásáról terjesztett híreket

București-Bucarest, október 25. A ma délutáni lapok megerősítik a hírt, hogy Madgearu fogja elfoglalni a pénzügyminiszteri tárcát. Madgearu huszonnégy órai gondolkodási időt kért Ma-nutól és ma délelőtt közölte a miniszterelnökkel, hogy hajlandó a pénzügyminisztérium irányítását átvenni. A kormány átszervezésével kapcsolatos tárgyalásokat Zalesky lengye. külügyminiszter bukaresti tartózkodása tartamára felfüggesztették.

Iunian igazságügyminiszter tegnap visszaérkezett Bukarestbe és ma ismét átvette hivatala vezetését, megcáfolva ezzel azokat az ellenzéki sajtó által terjesztett híreket, mintha közte és a kor-

mány között konfliktus állna fenn.

Vajda belügyminiszter a Rador kolozsvári szerkesztőjének adott nyilatkozatában cáfolta meg azt, hogy kolozsvári tartózkodása a közte és a kormány egyes tagjai között keletkezett nézeteltérésre vezethető vissza. A belügyminiszter ismételte azt a kijelentést, amelyet néhány nap előtt tett az Uj Kelet tudósítójának, hogy tudniillik családja látogatására jött Kolozsvárra és a pihenésnek akarja szentelni itt tartózkodását.

Politikai körökben nagy feltűnést keltek ezek a nyilatkozatok, amelyeket Bratianu Vintila tett tegnap este a liberális párt értekezletén. A volt mi-

NIVEA-CREME

nappali és éjjeli krém egyben.

Nappal megóvja a bőrt a zord idő káros behatásaitól. Ellentétben a zsíros Coldkrémekkel, teljesen behatol a bőrébe, anélkül azonban, hogy a legkisebb fényt hagyná maga után. Ezenfelül igen alkalmas puder alá, amennyiben megakadályozza a pórusok eltömését a puder által; a puder jobban tapad a bőrön és általa könnyebben eltávolítható. Ejjelen át működik a bőrvédő eucerit, amely csakis a Nivea-Cremében van meg, táplálja a bőrt, megfiatalítja, erősítve és ápolva a szöveteket. A Nivea-Creme intenzíven behatol a bőrébe, anélkül, hogy fényt hagyna maga után.

Dobozok Lei 10.-, 10.-, 34.-, 72.- | Tubusok Lei 30.- és 45.-
Emil Ziegler, Braşov-Braşo, Vasut-uca 43

Prof. Dr. Páter

Tüdő-tea

Számtalan esetben a legkínzóbb eredményel kipróbálva és hatásáról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozva:

„Test súlyom 6 kilogrammal gyarapodott és teájukat minden más készítmény fölé helyezem”. (Aláírás)

„Megelégedéssel közlöm, hogy feleségem a gyógyulás útján van. (Aláírás)

A Prof. Dr. Páter-féle Tüdő-tea kintinó nyálkaoldó és egyúttal hatásos köptető, miáltal a tüdőt szabadabbá teszi és a légzést megkönnyíti.

Hosszabb használatnál a szervezetet kovással telíti, aminek következtében a tüdősebek beheggedését idézi elő.

Csakis eredeti csomagolásban és Dr. Páter aláírásával ellátott dobozok a valódiak. Egy doboz ára 94 Lei.

A Prof. Dr. Páter-féle Tüdő-tea minden gyógyszerárban és drogueriában kapható. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljon romániai engroslerakatainkhoz: „Standard” drogeria Bucureşti Str. Zorilor 2 Magyarországi lerakat: Thallmayer & Leitz A. G. Budapest V. Zrínyi-u. 3. Csehszlovákiai lerakat Mero Sándor Kassa.

A német lapok szerint Németországnak nem ártott Romániában a francia konkurencia

Berlin, október 25. A német sajtó erősen foglalkozik azokkal a közgazdasági jelenségekkel, amelyek Ristnek, Franciaország romániai pénzügyi megbízottjának nyomán keletkezett Romániában. A lapok megállapítják, hogy az elmúlt hónapokban a francia versengés Romániában nem sokat ártott Németországnak. Délkelet-Európában még ma is erősen dominál a német áru. Franciaország azonban kölcsönével és pénzügyi tulsúlyával uralja ezekben az országokban a helyzetet. Németország kereskedelmi forgalma Délkelet-Európával, nevezetesen: Bulgáriával, Jugoszláviával, Romániával, Görögországgal, Csehszlovákiával és Magyarországgal 1928-ban együtt 2-3 milliárd márkát forgalmazott. Ugyanebben az időben ezen

országokkal Franciaország mindössze 405 millió birodalmi márkányit forgalmazott. Két országban, Görögországban és Törökországban azonban Franciaország exportja eredményes pozíciót szerzett. Franciaország azonban a nevezett két országban főleg fegyvert és municiót szállított. Míg Görögország 1920-ban 7643 métermázsza hadiszert kapott Franciaországból, 1928-ban már 76414 métermázsza volt az importált hadiszert sulya. Hasonló tempóban dolgozott más balkáni országok felé is a francia fegyvergyártás.

Németország főleg gyümölcsöt, tojást, faárut importált Romániából. Ide pedig vasárut, kémiai készítményeket és szövetárut.

Egy bukaresti lap koholmányja volt a kolozsvári egyetem tanárainak állítólagos incidense

Lapunk tegnapi számában a bukaresti „Cuvântul” nyomán a kolozsvári egyetemen történt egy állítólagos incidensről számoltunk be. E cikkkel kapcsolatban ma megjelent szerkesztőségünkben A. Ostrogovici, Gh. Spacu, és G. A. Dima egyetemi tanár urak és a következő írásbeli nyilatkozat közlését kérték:

„Igen tisztelt Főszerkesztő ur!

„Az ön újságának, az „Uj Keletnek” f. évi október 25-iki számában „Kinos incidens játszódott le a kolozsvári egyetemen” címen a „Cuvântul” című lap e hó 25-iki száma nyomán leközltek egy híradást, amely teljes egészében koholt és rágalmozó tartalmú. Ez a közlemény azt állítja, hogy Athanasiu urnak magántanári vizsgálója alkalmával megjelent a bizottság előtt Dima egyetemi tanár ur és azt állította volna, hogy Athanasiu ur hamis okmányok alap-

ján jelentkezett a vizgára és hogy ezen állítása következtében Dima professzor és Ostrogovici tanár ur között egy incidens játszódott volna le.

Alulírottak, Gh. Spacu egyetemi tanár, mint a szóbanforgó magántanári vizgabizottság elnöke, A. Ostrogovici és Gh. Dima tanárok, mint a kiskról a cikk említést tesz, kijelentjük, hogy az egész tudósítás rágalmozó koholmány. Sem Ostrogovici professzor ur, sem Dima professzor ur nem voltak jelen egyikén sem ezen vizgáknak, sem mint bizottsági tagok, sem mint hallgatók és Dima professzor ur nem állította Athanasiu urról soha senki előtt azt, amit az újság ír.

Erre a rágalmozó információra vonatkozólag formális cáfoló levelet küldtünk a „Cuvântul” című lapnak is.

Fogadják főszerkesztő ur kiváló tiszteletünk nyilvánítását és teljes sajnál-

kozásunkat afelett, hogy Önök akaratukon kívül nagy sértést követtek el Kolozsvár legmagasabb kulturális intézményével szemben, leközlölvén a szükséges ellenőrzés nélkül egy rágalmozó közleményt egy román lapból. Cluj, 1929 október 25.

A. Ostrogovici, Gh. Spacu,
G. A. Dima,
egyetemi tanárok.

Ujabb megvesztegetési botrány Berlinben

Letartóztatták egy mérnöki hivatal tulajdonosnőjét aki városi mérnökökkel állott összeköttetésben

Berlin, október 25. A német fővárosnak ismét megvan a maga mindennapos korrupciós botránya, amelynek központjában ezúttal egy berlini mérnöki iroda 50 éves tulajdonosnője, Kloss Ferenc mérnök özvegye áll, aki a rendőrség csütörtökön délelőtt őrizetbe vett, miután alapos gyanu merült fel ellene, hogy megvesztegette a város tanács több tisztviselőjét. A letartóztatott nő, aki egyébként lengyel származású, a délután folyamán beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy férje halála után megismerkedett a városi tanács vasutügyi irodájának egyik mérnökével, Arnold építési tanácsnokkal. Arnold felesége akkoriban súlyosan beteg volt s Klossné fizette az asszony ápolásának költségeit, miután Arnold mérnöknek nem volt elég pénze. A mérnök kezéhez ugyan egy penniget sem fizetett le, Arnold azonban jól tudta, hogy

Klossné egyenliti ki a szanatóriumi számlákat. Ezért a szivességgel természetesen Arnold viztszolgálatokat tett és különböző szállításokat szerzett a Kloss-féle mérnöki irodának. A városi mérnöki hivatal hét tisztviselője is súlyosan kompromittálva van. Arnold mérnök és a gyanúsított tisztviselők szintén beismerő vallomást tettek.

Hölgyeim! Uraim! Szenzáció!

Csodaszép, fess bécsi velour, nyúl szőr és filcmodelek óriási választékban feltűnőolcsó árban árusít az

Ideal

női kalapüzem Cluj, Cal. Regele Ferdinand 8 szám Férfi és női kalapok festése, alakítása a legújabb modellek szerint 48 óra alatt gyári árban készülnek. — Tonny sapka nagy választékban

BÉLDI KÉZFINOMÍTÓ

az egyedüli készítmény, mely fehérit, puhít finomít
Kapható minden drogueriában, gyógytárban, illatszertárban. Főraktár

EMKE DROGUERIA

CLUJ-KOLOZSVÁR Piața Unirii Mátyás tér—Deák Ferenc-uca sarok

Szinehagyott bőrkabátokat, ruhákat, szintartóan fest és tisztít **Czink, Cluj**

H I I

az Uj Kelet az egyezkedés napilap
Főszerkesztő: Dr. M.
Felelős szerkesztő:
Bukaresti szerkesztő
11 Janie 12
Az Uj Kelet cikkeit
torrás megjelölés

Novem

A gyanútlan olv
kérdi: miért kerü
dátum e cikk élér
a nap a többi nap
egyben. Ezen a na
lozsvári zsidó kórh
nak huzását, amik
nyeremény közel h
kerül kiosztásra. S
délyben szivdobog
hiszen ez az első a
lóban komoly sors
zsra és főként
November 20-ika
azok számára, akik
résztvesznek és sok
tűk végéig ünnepn
ezt a dátumot, amik
szerecsés pillanatát
kórházorszjegy révé
vagyonhoz juthat,
kább emberek tud
rejtékes munkájával

Immár veszedelm
ber 20-ika, a zsidó
zásának napja. Mi
viseli sajtó maga e
boldogságát, melegen
nyiben még nem ve
be zsidó kórház sz
essék ettől az oly r
szerü lehetőségétől.

—A máramarossz
tea-estélyei. A sziz
nak még élénk emlé
a sikerült, eredeti z
tött estélyek, mikes
sági Blokk a Koron
rendezett. Ezek a sz
tartott rendezvények
a cionista ideologia
egész mozgalomnak
letet adtak. Az eln
felbuzdulva az ifjus
tervbe vette ezeknek
az állandósítását. A
táncos is egybe van
szimchath-tóra este
hat este lesz megtar
dr. Sternberg Alad
vesznek a többi esz
Aviva részéről Halp
részéről Stern Mór,
széről Székely Sánd
nevek a szigeti cion
garanciája annak, h
nyek a legnagyobb
lezajlani.

Vérsze sápa étvágyt

legyengültek és állandó
ne használjau

Dr. Fő Ferrol Vas

mely elősegíti a vör
kintinó étvágyat idéz el
és sulyban gyarapodik.
hizlalószert. A vérszegén
meghizlalja. Vérszegény
elősegíti s a görösös tá
való orvosi szaktekintél
literes üveg ára 110 lej
levelezőlapon. Postán ut
leg dr. FÖLDES gyóg
laboratóriuma A R A D
Egy kurára 6 üveg szűl
lésnél postai díjat nem
ványoktól

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Feltétlen szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12.
 Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

November 20

A gyantlan olvasó nyilván csodálkozva kérde: miért került ez a szürke naptári dátum e cikk élére, miben különbözik ez a nap a többi napoktól? Sokban és főként egyben. Ezen a napon tartják meg a kolozsvári zsidó kórházgyógyintézet sorsjátékának húzását, amikor is több mint 2000 nyerevény közel hárommillió lei értékben kerül kiosztásra. Sok ezer ember várja erdélyben szívdobogva ezt a napot, mert hiszen ez az első alkalom, amikor egy valóban komoly sorsjáték nyerevényei húzásra és főként kifizetésre kerülnek. November 20-ika emlékezetes lesz mind azok számára, akik ebben a sorsjátékban részt vesznek és sokan, nagyon sokan életük végéig ünnepnapnak fogják tekinteni ezt a dátumot, amikor megragadták életük szerencsés pillanatát. Hiszen egyetlen zsidó kórházorszjegy révén könnyűszerrel olyan vagyonhoz juthat, aminőt csak a legkritikább emberek tudnak egy egész élet ve-rejtek munkájával megszerezni.

Immár veszedelmesen közeledik november 20-ika, a zsidó kórházorszjegyek húzásának napja. Mindenkinél, aki szívén viseli saját maga és családja jövőjét és boldogságát, melegen ajánljuk, hogy amennyiben még nem vett, sürgősen szerezzen be zsidó kórház sorsjegyet, hogy el ne essék ettől az oly ritkán kínálkozó nagy-szerű lehetőségtől.

— A máramarosszigeti cionista ifjuság tea-estélyei. A szigeti zsidó társadalomnak még élénk emlékezetében élnek azok a sikerült, eredeti zsidó atmoszférától fűtött estélyek, miket a szigeti zsidó Ifjusági Blokk a Korona-kávéház éttermében rendezett. Ezek a szombat esténként megtartott rendezvények sokban járultak hozzá a cionista ideológia népszerűsítéséhez s az egész mozgalomnak általában erős lendületet adtak. Az elmúlt esztendő sikerén felbuzdulva az ifjusági blokk ezidén is tervbe vette ezeknek a rendezvényeknek az állandósítását. Az első tea-estély, mely táncos estével is egybe van kötve, holnap, azaz szimchath-tóra este s azután minden szombat este lesz megtartva. A rendezés élén dr. Sternberg Aladár áll, kivülé részt vesznek a többi csoportok vezetői. Az Aviva részéről Halpert Rózsi, a Barisszia részéről Stern Mór, a Sómér-szervezet részéről Székely Sándor. Mindezek jólmisem nevek a szigeti cionista életben s ez a garanciája annak, hogy ezek a rendezvények a legnagyobb siker jegyében fognak lezajlani.

Vérszegények sápadtak étvágytalanok

legyengültek és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, min a

Dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikör-t

mely elősegíti a vörösvérsejtek képződését kintű étvágyat idéz elő, a test megerősödik és súlyban gyarapodik. A legjobb erősítő és hizlaló szer. A vérszegény, sápadt, gyermekeket meghízalja. Vérszegény nőknél a havi tisztulást elősegíti s a görcsös fájdalmakat szünteti. Kiváló orvosi szaktekintélyek javasolják, egy fél literes üveg ára 110 lej. Megrendelhető egy levelezőlapon. Postán utánvétellel szállítja kizárólag dr. FÖLDES gyógyszerész és vegyészeti laboratóriuma A R A D, Strada Eminescu 21. Egy kurára 6 üveg szükséges. Hat üveg ren-telésnél postai díjat nem számítunk fel. Hamisítványoktól óvakodjunk.

— Az Ezra 27-én, vasárnap délután 3 órákor tartja tisztújító közgyűlést a Zsidó Diákmenza olvasótermében, Cal. Dobanjár 11. Vendégeket és érdeklődőket szívesen lát a vezetőség.

— November 10-ikén avatják a kolozsvári Zsidó Kórházat. A kolozsvári Zsidó Kórházgyógyintézet titkársága közli, hogy a Kórházgyógyintézet, nem mint az tervezve volt, november 3-ikán, hanem november 10-ikén, délután öt órákor tartja meg rendezévi közgyűlést az ortodox hitközség tanácstermében. Ugyanazon a napon fogják felavatni a kórházat nagyszabású ünnepség keretében.

— Szimchat Tóra-ünnepély. Vasárnap, e hó 27-ikén este kilenc órákor a kongresszusi hitközség Ferdinand király-uti ovodahelyiségében nagyszabású táncos egybekötött műsoros Szimchat Tóra-estélyt rendez a kolozsvári Zsidó Arvagyógyintézet helyi csoportja. A műsor változatos és nívós lesz, elmés konferánsz, bevezető előadás, egyfelvonásos, zeneszámok és pompás humor jelenetek fogják vidítani az est hangulatát.

Gyomorsavtúltengés ellen Cigelka „István” forrásvizet igyunk. Kérje mindent. Forrástár: Cigelkai János gyógyforrások románia vezérképviselete, Ariniş, jud. Sălaj.

— Az angol konzervatív párt az özvegyi nyugdíjajavaslattal ellen. Londonból jelentik: Politikai körökben hirtelen jár, hogy a konzervatív párt akciót indít az özvegyi nyugdíjajavaslattal ellen, amelynek elutasítását követelik, tekintettel arra, hogy az adózókat túlságosan megterheli és veszedelmes precedenst teremt alamizsnajellegével.

— Enyhe időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint jórészt felhős, vagy ködös, enyhe időjárás várható jelentéktelen lecsapódásokkal. A hőmérséklet Budapesten ma délelőn 15° Celsius.

— Hajnal Győző és Salamon Etel együttes hangversenye. A kolozsvári zsidó művész társadalom e két kiváló reprezentánsának újbóli megnyilatkozása is nagyszabású publikumot vonzott a kolozsvári rom. kath. gimnázium dísztermébe. Értékes, nem mindennapi kvalitásokkal rendelkező művész úgy Hajnal Győző, mint a fiatal és még nagy fejlődésre váró Salamon Etel. Hajnal meleg, színekben gazdag baritonja, ha intenzitás-ban kissé gyenge is, nagyszerűen illeszkedik be egy kamaraszerűes intim, átgondolt interpretálást követelő szerepkörébe. Műsorán főleg halk tónusú, fájdalomtól izzó műdalok szerepeltek. Különös hatást keltett Schubert: „Wanderers Nachtlied”-jével, melyet ritkán hallható, az apper-ciálás határáig lefokozott pianissimóban adott elő. Nemkevéssé volt kielégítő Salamon Etel a magyar konzervatórium ta-lentumos hegedűtanárnője sem. Biztos intonálás és vonókezelés jellemzik előadá-sát, melynek, nőiességének kifinomultsága adja meg az egyéni értéket. Bár techni-kája és dinamikája még nem kellően ki-forrottak, Corelli szélesvonalú adagióját és Hubay: Boleróját egy elhivatott he-gedűművész, kényesebb izléseket is kielé-gítő készségével szóltatta meg. A zong-ora-kíséretet Útó Mária látta el kifogás-talanul. (e. m.).

Tökéletes rádió címen közzük, hogy dr. Rosinger a Kolozs-áron is előnyösen is-mert hírneves vegyész-mérnök az iteni vegy-kísérleti állomás volt vezetője küldte a nagy-várad Union Bank vezérigazgatójának, fivé-rének azzal, hogy e tökéletes gép az ame-rikai kiállításon is foradalmat csinált és u-tolsó szóznak tartják a rádió technika terén.

— Tíz arabot életfogytiglani fegy-háza ítélték Palesztinában. Londonból jelentik: A palesztinai zavargások ügyének kivizsgálására kiküldött bizottság ma reggel Jeruzsálembé érkezett. A fő kormányzó és a csapatok parancsnok-sága közölte a kormánnyal, hogy a safe-di zavargásokat előidézett tíz arab mindenike bírói ítélet útján életfogytiglani fegyház-büntetést kapott.

NAGY Tálványosság

kérem kirakataim szives meglekintését

SZABÓ Jenő

Női divat különleges-ségek nagyáruháza Cluj

Francia selyem moire imprimek, mintás és sima velour schif-fonok, satin geor-getek délutáni és estélyi ruhákra

angol szövetek

Costüm és kabátanya-gok szenzációs nagy választékban

bársonyok

ruhákra és kabátokra a legdivatosabb pasztel színekben

raktárra érkeztek

Butorszövet, selyem-brocatok, függönyök Szőnyegek nagy választékban

1 méter prima chrepe de chine minden színben Lei 390

Kérem kirakataim szives meglekintését!

Telefon 4--79 Telefon

Kalap- és férfidivatcikkek egyedüli jó bevásárlási forrása a

KALAP KIRÁLY

P. UNIRII 24.
 Habig, Borsalino, Tress és Morsant kalapok egyedárusítása

★

Óriási raktár angol oxfordokban és fon-phinokban. Saját fehérnemű varroda!

tea
 a legkitünőbb ered-
 tásáról a legnagyobb
 logrammal gyarapo-
 mas készítmény fölé
 közlöm, hogy felesé-
 van (Aláírás)
 -féle Tüdo-tea kitünő
 atásos köptető, miál-
 zzi és a légzést meg-
 latnál a szervezetet
 tek következtében a
 idézi elő.
 magolásban és Dr.
 dobozok a valódiak,
 éle Tüdo-tea minden
 terében kapható. Ha
 öközne, úgy fordul-
 tunkhoz: „Standard”
 Zorilor 2 Magyaror-
 er & Leitz A. G.
 Csehszlovákiai le-
 a.

özre a fenti leve-
 ljük a legjobban,
 omolyságában biz-
 szóbanforgó sajná-
 amely, amint a
 s kiderül elejétől
 nélkülözö légből

otrány
 ernökökkel állott

a szanatóriumi
 zivességért termé-
 ztszolgálatokat tett
 sokat szerzett a
 odának. A városi
 tisztviselője is su-
 a van. Arnold mér-
 tisztviselőik szín-
 st tettek.

Szenzáció!
 ess bécsi velour, nyul
 odeklet óriási választé-
 nőölés árban árusít

MITÓ
 Főraktár
ERIA
 enc-uca sarok

Cluj

— **Robbanás egy olasz löpőgyárban.** Bolognában jelentik: A castenasoi löpőgyárban tegnap robbanás történt, melynek következtében a gyárpület és két raktár a levegőbe röpült. A katasztrófa négy halottja és tizennyolc súlyos sebesültje van. Bologna külvárosában az explózió légnomjának hatása alatt számos ablak betört s az emberek között pánik támadt, mert mindenki földrengésre gondolt.

— **Teherautó és személyautó katasztrófális karambolja.** Bécsből jelentik: Mödlingi jelentés szerint tegnap délután Wienerneudorf közelében az országúton egy Burgenlandból jövő teherautó személyautóval ütközött össze. Mindkét gépkocsi darabokra tört, utasok az uttetre zuhantak. Egyik utas kórházba szállítás közben meghalt, többinek állapota szintén igen súlyos.

— **A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rozsz emésztés, fehérvér, kábultság, fülzúgás, halvány arczsín, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által elmúltnak. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferenc József vizorról, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárterekben drogériákban és fűszerüzletekben kapható.**

— **Különös potyautazás.** Rómából jelentik: Négy torinói mechanikus a potyautazásnak egyéni módját találta ki. Kötelekkel odakötötték magukat a római expressz egy-egy kocsija alvázához s épségben meg is érkeztek Rómába. Itt azonban a vasúti rendőrség lefogta és visszataloncolta őket Torinóba.

— **Ágyu robbant Hoover üdvözlésekor.** Newyorkból jelentik: Madisoni jelentés szerint Hoover elnök odaérkezésekor egyik üdvözlő lövéseket leadó ágyu felrobbant. A szerencsétlenségnek hét sebesültje van, köztük ötnek állapota rendkívül súlyos.

— **A cipészinas mint nőorvos.** Kownából jelentik: A kiewi szovjettörvényeszek a minap tárgyalta Kolesnikov ál nőorvos bünperét. Kolesnikov, aki buzgó kommunista hírében állott, a kownói kórházban kapott alkalmazást mint nőorvos. Orvoscollégáinak végül is feltűnt, hogy Kolesnikov női beteget sorjában elhálnak és ezért figyelni kezdték. Rövidesen kitűnt, hogy az orvos az orvosi tudományhoz még csak nem is konyit. A vizsgálat megállapította, hogy Kolesnikov azelőtt cipészinas volt és jogtalanul használta az orvosi címet. A bíróság ezért 6 évi szabadságvesztésre ítélte a szélhámost.

— **Castiglioni ismét a porondra lép.** Prágából jelentik: Castiglioni, ismert bécsi pénzügyes felhagy passzív állás pontjával és a közép-európai gazdasági életben ismét részt fog venni. Castiglioni elhatározását azzal hozzák kapcsolatban, hogy Csehszlovákia a legközelebbi időben be akarja vezetni az aranyvalutát. Allitógja ez a hír adta meg Castiglioni elhatározásához az impulzust.

Tacámul ezüstárugárban

Telefon 4-82.

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárral van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszer üzletben megrendelhetők. — Vizsonteladó knak „TACÁMUL” ezüstárugár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

וידי ערצייגען אויס עכטעס זילבער: כל קודש הנוהג אונד אנדערע לייכטער אטרונים העלמער סערער-שיססעל אונד עמליכע ר יסוע ל ל געגענשטערער

A jeruzsálemi angol bíróság életfogytiglaní börtöntre ítelt tizenkét arabot

Jeruzsálem, október 25. A jeruzsálemi angol bíróság csütörtökön életfogytiglaní börtönbüntetésre ítelt 12 arabot, akik ellen az volt a vád, hogy résztvettek a legutóbbi vérengzésekben és meggyilkoltak több zsidó asszonyt.

A vádlottak megostromoltak egy házat, ahová több zsidó asszony menekült és miután nem tudtak bejutni az épületbe, felgyújtották a házat. Hat zsidó asszony bennégett.

A palesztinai arab végrehajtóbizottság a legközelebbi napokban országos értekezletet tart, amelynek tárgya a jeruzsálemi angol bíróság feltűnően szigorú eljárása lesz. A végrehajtóbizottság, hír szerint, ki fogja mondani, hogy a palesztinai arab lakosság általános

bojkott alá helyezi az angol árucikkeket. Azt is tervezték, hogy a pénzbüntetésre ítelt arabok nem fizetik meg a bírságot, sőt esetleg az adófizetést is megtagadják.

Ma reggel egyébként Jeruzsálembé érkezett a legutóbbi palesztinai zavargások hátterének kivizsgálására kiküldött angol kormánybizottság. Miután attól tartottak, hogy a bizottság megérkezése zavargásokra fog vezetni, a jeruzsálemi pályaudvart rendőrség as katonaság szállotta meg. A nagyarányú elővigyázati intézkedéseknek meg is volt a hatásuk, mert, kisebb tüntetésektől eltekintve, nem voltak komolyabb zavargások.

— **Németországban ismét kísért a sörmonopólium terve.** Már a nyáron szó volt arról, hogy a német birodalom pénzügyminisztere a birodalom pénzügyi nehézségeinek csökkentése érdekében fel fogja emelni a söradót, illetőleg eziránt törvényjavaslatot terjeszt a birodalmi gyűlés elé. Igen nagy ellenzés fogadta egész Németországban ezt a tervet, mert a közvéleménynek az az álláspontja, hogy a sör „folyékony kenyér”, tehát tulajdonképpen népelemezési cikk s a söradó fölemelése a népelemezést drágítaná meg. Főleg a bajorok foglaltak a terv ellen állást; kijelentették, hogy egész Bajorország tiltakozni fog ez ellen a tervbevitelt adófölemelés ellen. A német sörgyárak pedig azt hangoztatták, hogy a sörgyártás már amugyis válságban van s a sör megdrágítása még súlyosbítaná ezt a válságot, mert a sörgyártást csökkentené. A söradó fölemelése tervét a birodalmi pénzügyminiszter el is ejtette, most azonban tapogatózások történnek, nem lehetne-e behozni a söradói monopóliumot. Ebben az esetben a sörgyártás tovább is szabad lenne, de az állam venné át, illetve adná bérebe a sörkimerés és a sörárúsítás jogát. Ez ellen is tiltakoznak a sörgyárak. Egyelőre csak annyi történt ebben az ügyben, hogy a monopóliumnak terve ellen is nagy agitáció folyik.

— **A prága-bécsi gyorsvonaton látják a sikkasztó berlini ügyvédet.** Prágából jelentik: A prágai rendőrség megállapította, hogy a milliós sikkasztás miatt körözött dr. Aron berlini ügyvéd és közjegyző mult pénteken a 14. számú gyorsvonaton utazott, amely Berlinből Prágán át Bécs felé közlekedik. Dr. Aron valódi nevét használta és bántatlanul utazhatott, mert az elfogatóparancsot akkor még nem adták ki ellene. A hálókocsi ellenőre a rendőrségen elmondotta, hogy az egyik elsőosztályú hálókocsi utasa átadta neki utlevelét, hogy a ludenburi határellenzés alkalmával, amely hajnali 4 órakor van, ne zavarják. Az utlevél Siegfried Aron berlini ügyvéd nevére szült. Az ellenőradatái szerint október 19-én reggel 6 óra 40 perckor a bécsi Ostbahnhofon szállott ki a berlini vonatból.

— **Szerencsés öngyilkos.** Madridból jelentik: Mestina del Campoban öngyilkos szándékkal a gyorsvonat elé vetette magát Alonso Márton 60 éves munkás. Az öngyilkosjelölt elő szerencsésen esett a sínekre, hogy a vonat keresztülhaladt fölötté, anélkül, hogy kárt tett volna testében. Az öngyilkosjelölt a nagy ijedelem után megfogadta, hogy soha többé nem követ el öngyilkosságot.

— **Rázuhan a szikla egy utasokkal telt autóra Boszniában.** Szarajevóból jelentik: Vasárnap délután halálos kimeneteli autószerencsétlenség történt a Jablanika és Konjice közötti országúton.

Egy autó öt muzulmán kereskedővel uton volt Szarajevóból Mosztár felé, utközben azonban motordefektet kapott és kénytelen volt megállni. A soffőr az ut egyik fordulójánál egy hét méter magas szikla alatt állt meg kocsiával és hozzáfogott a gumik kijavításához. Félóra alatt elkészült a munkával és az autó tovább akart indulni. Alig gyújtotta be azonban a soffőrt a motort, a kocsi felett meredő szikla egy része levált és rázuhan az autóra. Zagorica Mehmed és Krajima Ibrahim kereskedők szörnyethaltak, a soffőr és két másik utas pedig könnyebb sérüléseket szenvedtek.

— **Agyonlőtte magát egy csődbejutott dán bank elnökigazgatója.** Kopenhágából jelentik: A nemrégiben csődbejutott Volkebank elnökigazgatója, Harald Plun az elmúlt éjszaka agyonlőtte magát. Az öngyilkosság közvetlen oka az volt, hogy az elnökigazgató mára idezést kapott a törvényszékre. Mikor megtudta, hogy főkjelentés érkezett ellene csalás és sikkasztás miatt, hazament, bezárkózott dolgozószobájába és agyonlőtte magát.

— **Bécsnek nagy szenzációját képezi egy női festmény, amely valószínűleg Leonardo da Vincitől származik.** Bécsből jelentik: A bécsi Dorotheumban lett a kép elzalogosítva és híres művész-történelmi szakértők határozottan azt állítják, hogy a kép a világhírű festőtől, avagy tanítványainak egyikétől származik. A Dorotheum igazgatósága 25.000 schilling kölcsönt folyósított a képre, mert alapszabályai nem engednek nagyobb kihelyezést. Amennyiben megállapítható, hogy a kép tényleg Leonardo da Vincitől származik, akkor annak értékét 1-2 millió dollárra becsülik. A tulajdonos most egy külföldi konzorciummal tárgyal a kép értékesítése végett.

— **Érelmeszesedést, légszűrőhurutot legbiztosabban gyógyít Cigelka „Lajos” jódos forrásvíz.** Kérje mindenütt. Főraktár: Cigelkai jódos gyógyforrások románia vezérkérvelete, Ariniş, jud. Sălaj.

— **Letartóztatták a düsseldorfi szörnyetegét?** Berlinből jelentik: Düsseldorfban elterjedt a híre annak, hogy sikerült azt a szörnyetegét elfogni, ki az utóbbi időben asszonyokon véres kegyetlenségeket követett el. Tegnap sste egy férfi a nyilvános illemhely női részébe lépett, de a felügyelő figyelmeztette tévedésére. Erre a férfi dühösen az asszonyra vetette magát és meg akarta fojtani. Mikor az asszony majdnem eszméletét veszítette és már hörögni kezdett, a véletlenül ott tartózkodó férje észrevette a bajt. Megragad-

ta a tettest, leánya pedig, aki véletlenül szintén a közelben tartózkodott, rendőrt után szaladt. Így sikerült a merénylőt elfogni. Egy Vigus nevű fuvarosról van szó. A rendőrség most nyomoz Vigus előélete után, hogy megállapítsa tényleg ő a keresett emberszörnyeteg.

SPORT

— **Vasárnapi sportesemények.** A mult-heti derbyk után most sűrű program tölti ki a vasárnapot. Kolozsvárt a CFR-Universitatea bajnoki meccset játszik, míg a RMS-Románia mérkőzés elmarad, mert a RMS játékosai hadgyakorlaton vannak. Nagyváradon és Aradon folytatják a bajnoki program lebonyolítását. Temesvárnak már érdekes a sportatrakciója: a belgrádi Beogradsky SC érkezett a Bánát fővárosába kétnapos vendég szereplésre. Ellenfelei a TAC és Bánátul. Bukarestben a munkássportáreña felavatása, továbbá néhány bajnoki meccs szerepel műsoron. — Budapestén a „fekete vasárnap” csont-venéje után alighanem csendesebb küzdelem fog folyni a bajnoki pontokért a Ferencváros-Somogy, Hungária-Attila, Ujpest-Nemzeti, Bocskay-Budai Harihárom, Bástya-Pécs Baranya, mérkőzésen.

— **Orvosi műtőszobát rendeztek be a városi sporttelepen.** A páratlanul szép fekvésű kolozsvári sporttelepet egy igen értékes és hasznos berendezéssel tökéletesítették. A pályabizottság ugyanis a Románia öltözőhelyiségeinek egyik szobájában teljes orvosi műtőt rendezett be melyben a különböző gyógyszerek és orvosi műszereken kívül modern műtőasztal is van, úgy, hogy az esetleges balesetknél lábtöréseknél stb. még kórházba szállítás előtt műtétet lehet végrehajtani a balesetet szenvedetteken. A sporttelepen vasárnapról kezdve a klinika egy-egy sebére fog inspekciós szolgálatot teljesíteni. A nagy értéket képviselő modern sportműtő létesítése dr. Tataru egyetemi tanár, szövetségi elnök és Moldován egészségügyi államtitkár érdeme, aki készséggel becsatlotta a sport rendelkezésére az orvosi felszereléseket.

Kérjen cipőt Minden modell exclusiv

Mossátok a finom és könnyű nyári sálakat az egyetlen biztos módon: LUX-al.

A finom szövésű vállkendők és könnyű sálak, melyek a nyári estéken hőlyeink szép nyakát és vállát díszítik, csak egy módon moshatók: minden kár nélkül, még pedig LUX-al. A vékony Ludforgácsok azonnal feloldódnak és krémszerű ártalmatlan habbá válnak úgy, hogy a legértékesebb dolgok is minden veszély nélkül azonnal moshatók.

LUX — ot nem lehet kapni seholsen kimérve, hanem csakis eredeti csomagolásban.

Ára mindenütt: Nagy doboz Lei 30.— Kis doboz Lei 15.—

Mandula rendőrsé

Hafigan Simon

Cluj-Kolozsvár, október 25. (tudósítójától.) Általában az a híradásunk, hogy a kolozsvári Mandula Sándor zót a Fellegvári miatt. Megirtuk az az ismeretlenség és a „keresztény nehangzatos címe alatt Mandula és egy St. dus szerencsétlen kózsását zsidó ellenfelhasználni. Tegnap vegezésről röpirattal és az agitáció köve is hire terjedt, demonstrációval kés. Sírcea balesetét.

Mandulát ma dérségről átkisérték. Lea főügyész elre lábra helyezését, semmilyen törvény Az eljárás természetlene, annak megátérheli Mandulát a rencesétlen eséséért. a kolozsvári rendnyomozása Sírcea

Egy orosz hogy Pa

Berlin, október 25. hírek szerint Boris zura vezetett állásában pányt vezetett Bo Erdő” című regény nem tartott elég kó Panait Istrati ellen nait Istrati októbe Revue Francaise” b „Russakow esete, va tarsaság” egy hossz cikkben Panait Istmadja a szovjet vezsakov orosz zsidó ságtalan hajszát i eredetileg Joselovie Viktor Serge íróna ciorországban élt hofordította Lenin m pártjához tartozik. I Wolin most azt l. tiról, hogy semmivdovskynál, a párisi csosnál. Azt írja sziguranca fizetett utasítására akarja hjet vezető embereit Istratinak, hogy 13

Fokozott

Megalakult a

Cluj-Kolozsvár, október 25. törtökön este nagmiting keretében Agency ideiglenes bizottsága, amely kezdetekben elővezni a Jewish Agnak iniciativ komitében helyet födélyi zsidó hitköztek vezetői és orslemi és gazdasági. Az ideiglenes bizafog a novemberében összehívandó szítéséhez, amelyre erdélyi osztály infogja megválasztáséget.

Mandulát szabadlábrahelyezték, de a rendőrség Stircea invalidus zavaros multját nyomozza

Hajtegan Simon kveszor elkoboztatta az antiszemita röpcédulákat

Cluj-Kolozsvár, október 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Általános feltűnést váltott ki az a híradásunk, amely arról számolt be, hogy a kolozsvári rendőrség letartóztatta Mandula Sándor nyugalmazott jegyzőt a Fellegvári-úton történt incidens miatt. Megirtuk azt is, hogy egy eddig az ismeretlenség homályába borkolóldzó és a „keresztény nemzeti szocialista párt” hangzatos címe alatt meghuzódó csoport Mandula és egy Stircea nevezetű invalidus szerencsétlen kimeneteli összeszólalkozását zsidó ellenes propagandára akarta felhasználni. Tegnap délután infámis szövegű röpirattal árasztották el a várost és az agitáció következtében már annak is híre terjedt, hogy bizonyos elemek demonstrációval készülnek „megtorolni” Stircea balesetét.

Mandulát ma délelőtt a központi rendőrségről átkísítették az ügyészségre, ahol Ilea főügyész elrendelte azonnali szabadlábra helyezését, miután fogvatartására semmilyen törvényes ok nem forgott fenn. Az eljárás természetesen tovább folyik elene, annak megállapítására, mennyiben terheli Mandulát a felelőség Stircea szerencsétlen eséséért. Ugyanakkor azonban a kolozsvári rendőrség megindította a nyomozása Stircea multjának felderítésére.

A rendőrség ugyanis bizonyos adatok birtokába jutott, amelyek arra engednek következtetni, hogy ez a Stircea, aki román mártíromságával és hazafiasságával tüzelte a kedélyeket, alig egy hónappal ezelőtt került Romániába, oly módon, hogy bizonyos üzelmek miatt kiutasították Magyarországból, ahol ő mindaddig tartózkodott. Stircea maga kérkedett el az általa látogatott körökben azzal, hogy eljött Magyarországról, miután bizonyos „politikai” nézeteltérése volt az ottani hatóságokkal.

Értesüléstünk szerint Hajtegan rendőrprefektus elrendelte az obskurus kolozsvári keresztényszocialista párt lázító röpiratainak elkobzását. Ez az elkobzás a Marzeou-féle rendtörvény értelmében történt meg, amelynek alapján a röpirat szerzői ellen, minden valószínűség szerint eljárás fog indulni. Ebből az alkalomból le kívánjuk szögezni, hogy Hajtegan rendőrprefektus lekiismeretesen örködött a törvények respektálásán és az általa kellő időben foganatosított intézkedések eredményezték azt, hogy csődöt mondtak mindazok a rendbontó kísérletek, amelyek révén politikai tökélet próbált kovacsolni magának néhány homályos multu politikai kalandor.

Egy orosz kommunista lap azt állítja, hogy Panait Istrati a bukaresti sziguranca ügynöke

Berlin, október 25. Moszkvából érkezett hírek szerint Boris Wolin, aki a sajtócéntúra vezető állásában volt és éles kampányt vezetett Boris Pilniák a „Vörös Erdő” című regény szerzője ellen, akit nem tartott elég kommunisának, újabban Panait Istrati ellen indított támadást. Panait Istrati ellen indított támadást. Panait Istrati október elején a „Nouvelle Revue Française” hasábjain ilyen címmel „Ruszkow esete, vagy a mai szovjet köztársaság” egy hosszú cikket ír. Ebben a cikkben Panait Istrati nagyon élesen támadja a szovjet vezetőit, akit az öreg Ruszkow orosz zsidó forradalmár ellen igazságtalan hárszát indítottak. Ruszkowot eredetileg Joselovicsnak hívták, aki apósa Viktor Serge írónak. Viktor Serge Franciaországban élt hosszú ideig és franciára fordította Lenin műveit. Ő maga Trozkij pártjához tartozik. Innen a nagy harag.

Wolin most azt hieszteli Panait Istratiról, hogy semmivel sem különb Bezdovskynál, a párisi orosz követségi tanácsosnál. Azt írja róla, hogy a bukaresti sziguranca fizetett ágense és a sziguranca utasítására akarja kompromittálni a szovjet vezető embereit. Szemére veti Panait Istratinak, hogy 15 hónapon át utazott

Szovjetországban és ezidő alatt mindenütt hivatalos fogadtatásban részesítették és úgy kezelték, mint nagynevű forradalmár. Mégis volt szíve — írja Wolin — dollárokat és cservoneceket előlegül felvenni olyan könyvekre, amelyeket Szovjetországról ígért megírni. Most Panait Istrati ur — írja Wolin — a leghírványabb és legrágalmazóbb cikkeket írta Oroszországról, olyant, ami a Szovjetunió fenállása óta a külföldön első ízben jelenik meg az orosz szövetséges köztársaságokról. Ezek a leleplezések egy megvárt kispolgár állati ordításai, egy irodalmi hajdu ide-oda csapkodásai.

Wolin a „hajdu” szót lengyel-orosz értelemben gondolja. A hajdu a régi orosz lengyel világban egy szolga volt, akit mindenféle szolgálatra fel lehetett használni. Wolin óva inti az orosz proletáriátust ettől a legaljasabb hajdutól, aki egy reakció franciá kiadónál három kötetét helyezte el. Ezzel Rieder francia kiadóra gondolt, aki a Clemenceau—Millerand időben különböző politikai száműzött könyvét adta ki. Ez is Wolin szerint egy hitvány burzsoá, fehér briganti és egészen utolsó rágalmozó.

Fokozottabb Palesztina-munkára készül az erdélyi zsidóság

Megalakult a Jewish Agency ideiglenes központi ügyvezető bizottsága

Cluj-Kolozsvár, október 25. — Csütörtökön este nagyszabású Palesztina-miting keretében megalakult a Jewish Agency ideiglenes központi ügyvezető bizottsága, amelynek feladata a következő hetekben előkészíteni és megszervezni a Jewish Agency erdélyi osztályának iniciatív komitétját. Ebben a komitétban helyet fognak foglalni az erdélyi zsidó hitközségek és más testületek vezetői és országgrészünk zsidó szellemi és gazdasági életének kiválóságai. Az ideiglenes bizottság rövidesen hozzáfog a november vagy december havában összehívandó konferencia előkészítéséhez, amelyen megfog alakulni az erdélyi osztály iniciatív komitétja és az fogja megválasztani a végleges vezető-séget.

A gyűlést Heves Vilmos mérnök elnöki megnyitó szavai vezették be, amelyek után egyhangulag elfogadta a gyűlés az ideiglenes központi ügyvezető bizottságba vjlasztandó tagok névsorát. Az ideiglenes bizottság tagjai lettek: Dr. Balázs Endre, Dr. Eisler Mátyás, Dr. Fischer József, Dr. Fischer Tivadar, Heves Vilmos, Dr. Jakobi Emil, Dr. Kertész Jenő, Dr. Kohn Hillel, Dr. Sebesyén József Cluj és Lindner Ármán, Vermes Ernő, Dr. Vértes Adolf Timişoara.

A választás megejtése után Dr. Balázs Endre ismertette röviden a Jewish Agency célját és feladatát, megindokolta a megtartott választás szükségességét. Utána a Keren Hajjeszod

Kolozsvár Parfüm Szappan Hajvíz

Parfumeria Lady

Perle de Paris Jockey-Club Corso

PARIS ÉREDETI CSOMAGOLÁSBAN

delegátusai tartottak nagyhatású referátumokat. Dr. Rachel Klompusz keresetlen szavakban esetelte azt a hatást a melyet a zürichi Agency napok és az ezt követő szomorú palesztinai események a világ zsidóságában kiváltottak. Annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy a kolozsvári és az egész erdélyi zsidóság is teljesíteni fogja kötelességét és a fokozottabb követelményekre, fokozottabb áldozatkészséggel fog reagálni. Dr. Ottó Abelsz MacDonald angol miniszterelnök megállapításai nyomán, amelyeket az angol miniszterelnök palesztinai utja alkalmával könyvben írt meg, lenyűgöző hatással fejtegeti Palesztina felépítésének jelentőségét és szükségességét, amely nemcsak az elkövetkezendő zsidó generációk, de az egész kulturemberiség sorsára lesz kihatással. Lewanon a palesztinai és Palesztinával összeforrott zsidó megérzésével méltatja az elmúlt hetek fájdalmas napjait, amelyekből úgy Palesztinában, mint a galutában új erőt és kitartást merített a zsidóság.

Dr. Kertész Jenő a nemcionista meglátásával, minden szónoki külsőségtől mentes, tartalmas előadásában foglal állást a Palesztina kérdéshez. Felsorakoztatta az anticionista zsidó típusok alargumentumait, hogy frappáns és megdönthetetlen megállapításaival pozdorjává zuzza azokat. Kertész dr. beszéde, telve szellemes megjegyzésekkel, egy mélyen gondolkodó és a problémát ismerő objektív ember hitvallása volt a Palesztinában folyó, csodálatos

mű mellett. Az előadók sorát dr. Fischer József zárta be. A cionista szervezet elnöke elmondotta, hogy miért foglalt, minden csábító érv dacára is a Jewish Agency kibővítése mellett állást. Rámutatott azokra a sokszor nagyon is átlátszó kifogásokra, amelyekkel ellenfeleink eddig a cionizmus és a Palesztinát újjáépítő munka támogatása alól kibujni igyekeztek.

— Ma már — ugymond — ezekkel a kifogásokkal operálni nem lehet, a Jewish Agency az a platform, amelyen cionista és nemcionista együtt dolgozhatnak a nagy ügy érdekében.

Elesen állást foglal dr. Fischer József a hitközségek azon vezetőivel szemben, akik még ma sem akarják megérteni a kor szavát és mint „semlegesítő elemek” a jóhiszemű zsidó tömegek becsületes állásfoglalásának útjában állanak. Nyílt harcot hirdet velük szemben és reméli, hogy ezeket, a zsidóságra káros vezetőket el fog lehetni seperni, úgy az ortodoxia mint a neológia éléről. Dr. Fischer fejtegetései és határozott állásfoglalása az egész hallgatóság tetszését és élénk helyeslését nyerték meg.

Heves elnök köszönő szavai, amelyekkel az előadók értékes előadásait és a jelenlévők megjelenését köszönte meg, zárták be az estét, amely az elhangzott beszédek meggyőző és lenyűgöző hatása révén sokáig emlékezetes marad mindazok részére, akik ezen a gyűlésen jelen voltak.

Gondoljatok a Tóra előtt

a KEREN KAJEMETRE

A Keren Kajemet Lőjiszrael

váltja meg Erec Jiszrael földjét

ORT

tesemények. A mult-most szűrke programot. Kolozsvárt a CFR-ki meccset játszik, míg mérkőzés elmarad, mert edgyakorlaton vannak. radon folytatják a bajyolitását. Temesvárnak tattrakciója: a belgrádi ezett a Bánát főváros-édszereplésre. Ellen-átul. Bukarestben a elavatása, továbbá né szerepel másoron. — ete vasárnap” csont- em csendesebb küzde- bajnoki pontokért a , Hungária-Attila, Uj- kay-Budai Harihárom, a, mérkőzésen.

bát rendeztek be a n. A páratlanul szép sporttelepet egy igen berendezéssel tökélete- otttság ugyanis a Ro- geinek egyik szobájá- tót rendezett be mely- ógyszereken és orvosi modern műtőszal is esetleges baleseteknél ég kórházba szállítás végrehajtani a bal- a. A sporttelepen va- klinika egy-egy se- szolgálatot teljesíteni. viselő modern sport- átaru egyetemi tanár, Moldován egészségügyi aki készséggel bocsá- elkezésére az orvosi

cipőt

ell exclusiv

finom és ri sálakat n biztos X-al.

vállkendok és a nyári estéken akat és vállát ódon moshatók: l, még pedig y Ludforgácsok és krémszerű válnak úgy, ebből dolgok nélkül azonnal

kapni seholsen csakis eredeti

doboz Lei 30.— doboz Lei 15.—

LUX

Daladier kapta a megbízást az új francia kormány megalakítására

A deznáílt miniszterelnök huszonnégy órai haladéki kért a kormány megalakítására és elutazott Reimsba, a radikálisok kongresszusára

Páris, október 25. Reimsban tegnap a radikálisok nagygyűlésén Chaumpey előadó jelentése és határozati javaslata a közéletet jelöli még a radikális párt jövőbeli magatartása számára. Chaumpey azt javasolta, hogy kérjék fel a szociáldemokratákat a radikálisok kormányalakításban való részvételre, de amennyiben a szociáldemokraták a felkérésnek nem tennék eleget, a radikálisok vállalják egyedül is a kormány megalakítását. A radikálisok számíthatnak a középben csoportosuló pártok együttműködésére is. A párt nagygyűlése ma délelőtt kiáltványt szerkeszt meg a nemzethez, délután megkezdik a külpolitikai vitát, amelynek keretében Herriot, volt miniszterelnök felszólalását általános érdeklődéssel várják.

Politikai körök véleménye szerint Doumergue köztársasági elnök elhatározta, hogy Daladiert bizza meg a kormányalakításra. A hír politikai körökben nem kelt különösebb meglepetést, mert Daladier pártja a radikálisok a kamara legnagyobb pártja és ez a párt döntötte el magatartásával a lemondott Briand kormány sorsát is. Doumergue elhatározása szigorúan megfelel a parlamenti szokásoknak is. A megbízatás most már annál is inkább valószínű, mert a radikálisok tegnapi reimsi nagygyűlésükön a kormányalakítás vállalása mellett nyilatkoztak. Daladier pártvezér tegnap este politikai barátaival folytatott megbeszélések után vonatra ült, hogy ma délelőtt 10 órakor audiencián jelenhessen meg a köztársaság elnökénél, aki ezuttal ismételtén kérte ma-

gához.

Páris, október 25. Lapzártakor érkezett tudósítás szerint, Daladier, a francia radikális párt elnöke, ma délelőtt féltenkéntörök megjelent Doumergue köztársasági elnöknel, az Elysée palotában. Daladier közel egy órán keresztül folytatott tárgyalást a köztársasági elnökkel, melynek lezajlása után a palotából kijövő Daladier az újságírók előtt kijelentette, hogy megkapta a megbízást kormányalakításra, de mielőtt összeállítaná kormánylistáját, előbb Reimsba utazik, a radikális párt épen most folyó kongresszusára, hogy pártvevéllel megtanácskozza a kormányalakítás lehetőségeit. Daladier még azt is hangsúlyozta, hogy Doumergue elnökötől huszonnégy órányi haladéki kért kormány megalakításához.

A külföldi sajtó egyre élénkebben foglalkozik Károly extrónörökös esetleges hazatérésének lehetőségével

A párisi „Le Soir” feltűnésteltő cikke a román belpolitikáról

Bucuresti-Bukarest, október 25. A külföldi lapok az utolsó időben egyre gyakrabban foglalkoznak azzal a propagandával, amely Károly herceg visszahozatala érdekében indult meg Romániában. A külföldi sajtó cikkeire az ad alkalmat, hogy Bukarestben nap-nap után jelennek meg különböző ismert és kevésbé ismert lapok rendkívüli kiadásai, amelyek Károly extrónörökös visszahozataláról adnak hírt. A „Le Soir” című párisi lap mai számában Mária királynénak az „Universul” számára adott állítólagos nyilatkozatával s a karlista propagandával foglalkozik és megállapítja, hogy Romániában továbbra is a dinasztia befolyása és kulissza mögüli intrikák irányítják a politikai életet. Bizantra emlékeztető ár-

mánykodások és cselszövések zavarják meg minduntalan a politikai élet ritmusát ebben az országban, amelynek fővárosa is tipikusan keleti sajátosságokkal van tele.

Az utóbbi esztendőben — írja a Le Soir — több kormány bukott meg teljesen váratlanul és látszólag érthetetlen okok miatt Romániában, olyan kormánybukások történtek, amelyekbe a parlamenteknek soha mégcsak beleszólásuk sem volt. Egyes miniszterelnökök valóságos diktatori hatalmat gyakoroltak az ország fölött, így első sorban Bratianu Ionel, akinek helyzetét megkönnyítette az, hogy őt az udvar is támogatta. Közben pedig a királyi család kebelén belül is titokzatos dolgok mennek végbe. Ferdinánd ki-

rály nagyobbik fiát, Károly herceget a trónról való lemondásra kényszerítették, a herceg azonban igényt emel arra, hogy ismét elfoglalja a trónt, amelyről fia javára lemondott. Egyes hírek szerint, az extrónörökösnek sikerült a maga számára az országba való visszatéréséhez a hadsereg nagyobb részét is megnyernie.

A Konstantinápolyban megjelenő „La République” című lap ugyancsak Károly herceg visszatérésnek kérdésével foglalkozik. Maniu miniszterelnök — írja a konstantinápolyi lap — kijelentette volt annakidején, hogy az alkotmány egyetlen betűje sem szól Károly herceg visszatérése ellen.

Az olasz trónörökös merénylője azt vallotta, hogy a fascista rémuralom feletti elkeseredésében követte el tettét

„Éljen Mateotti!” kiáltással sütötte el Dorosa revolverét. Egy másik olaszt is letartóztattak, aki esetleg részes a merényletben

Brüsszel, október 25. Umberto olasz trónörökös merénylője: Fernando Dorosa 1908-ban született Milanóban s foglalkozására nézve jogász a párisi egyetemen. Bevallotta a rendőrségnek, hogy tagja a harmadik internacionálnak s azért utazott Belgiumba, hogy politikai meggyőződésének megfelelően végezzen a trónörökös ellen. Iratai között egy saját nevére szóló olasz s egy másik névre szóló svájci utlevelet találtak. Megállapítást nyert, hogy 22-én lépte át a belga határt. Azt állítja, hogy először Antwerpenbe utazott, mert tudta, hogy a főváros pályaudvarra erős ellenőrzés alatt áll s tegnap este lopózkodott át Brüsszelbe.

Nem voltak segítőtársai De Rosenak

Brüsszel, október 25. Fernando de Rosa rendőrségi vallatása során az állítja, hogy a merénylet kitervelésében és előkészítésében, valamint végrehajtásában segítőtársai nem voltak. Tervét senkivel nem közölte. A merénylet időpontjának megválasztásával a program tanulmányozása segítette. Az volt a szándékában, hogy abban a pillanatban férközzék a trónörökös közelébe, amikor körülötte a legkevésbé vannak. Ezt az időpontot az ünnepségek programjából kitűnően abban a pillanatban jelölte ki magának, amikor a trónörökös az ismeretlen katona sörjának megkoszorúzásával teljesen egyedül áll s így revolverének golyói másban kárt nem tehetnek. A merénylet időpontjában Fernando de Rosa félrelökte az előtte állókat, előre ugrott s „Éljen Mat-

teotti eszméje!” kiáltással sütötte el revolverét. A továbbiakról a merénylő nem tud semmit mondani. Ugy emlékszik rá, hogy eljárt. Annyi bizonyos, hogy menekülésre nem gondolt. Olyan érzése volt, hogy a tett elkövetésekor a helyszínen ugyanis meg fogják ölni.

Sohasem ismerte szüleit...

A rendőrség megtalálta a merénylő egy térképét Brüsszel utcáiról, amelybe a trónörökös kocsijának utvonala pontosan be volt rajzolva. Szállodai szobájában tartott házkutatásnál a kandallóban hamuvá égett levél nyomait fedezték fel, de erre nézve megtagadott mindennemű felvilágosítást.

A mai kihallgatáson a merénylő elmondta, hogy talált gyermeket, szüleit sohasem ismerte. Ugyancsak ma mondotta el, hogy fascista uralomra s a mai Olaszországra különösen azért neheztel, mert egy ízben Milanóban, amikor egy fascista felvonulás alkalmával a szabadságot éltette, lefogták és a rendőrségnek súlyosan bántalmazták. Fernando di Rosa mai vallomását is nyugodt tónusban és határozott hangon adta. A rendőrség letartóztatott egy másik olaszt is, aki szemtanú állítása szerint, mielőtt di Rosa revolverét elsütötte, vele jeleket váltott. Bűnössége még nem egészen kétségtelen.

A finálé: kitiltják az idegeneket Belgiumból

Brüsszel, október 25. Mária hercegnő és Umberto trónörökös az olasz nagykövetségben fogadták a brüsszeli olasz kolonia tisztelgését. A kolonia szereznekívánatait

fejezte ki a trónörökösnek életveszedelemről szabadulása alkalmából. A látogatást megelőzőleg a belga király is megjelent a nagykövetségben és üdvözölte a sértetlenül maradt Umbertot.

Az Independent Belga információja szerint Dorosat sorshuzás útján jelölték ki a merénylet elkövetésére.

Brüsszel, október 25. Az Etoile Belge közlése szerint a kormány elhatározta, hogy kitilt az ország területéről minden idegent, aki visszaél a vendégjoggal és Belgiumban politikával akar foglalkozni.

Értesítés!

Megnyílt Bukarestben a főváros központjában a

hotel VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12 sz. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hied- és melegvíz. Lift fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel:

„Venetia-szálloda” vezetősége Moisescu tulajdonos

Kapható minden jobb detailsüzletben

Clemenceau kámforinjekciókkal élesztik, — Bülow, volt német kancellár haldoklik

Páris, október 25. A „Le Temps” közlése szerint Clemenceau orvosai — tekintettel a ma éjszakai nyugtalanságára — kámforinjekciókat adtak a késő esti órákban a volt miniszterelnöknek. A lapot egyébként úgy informálták, hogy Clemenceau ma délelőtt is el tudta olvasni postáját, de kezelőorvosai tanácsára egész napot át pihent és nem dolgozott.

Róma, október 25. Az esti lapok jelentése szerint Bülow herceg volt német kancellár állapotában rosszabbodás állott be. A déli órákban a volt kancellár elvesztette eszméletét és azóta még nem nyerte vissza. A késő éjszakai órákban az a hír terjedt el, hogy a herceget újabb szelítés érte s az orvosok attól tartanak, hogy nem éri meg a reggelt.

Snowden beszédében hangzottatja, hogy egyelőre nem csökkentik a magas adóterheket Angliában.

London, október 25. Snowden kincstári kancellár Sheffieldben beszédet mondott, amelyben sajnálkozással jelentette be, hogy egyelőre nem nyújthat reményt a magas adóterhek csökkentésére, mert az államgazdaság helyzete ezt nem engedheti meg. Mindössze annyit ígérhet, hogy az adóterheket elháríthatatlan szükség nélkül emelni nem fogja. Snowden ezután arra mutatott rá, hogy az iparnak nem szabad mindent az államtól várnia, mert ma már vége annak a boldog tizenkilencedik századnak, amikor a világ összes piaca Anglia szabad prédái voltak.

Dietemann repülőgépeinek roncsait látták uszni az Oceánon

Newyork, október 25. Az „Associated Press” jelentése szerint több parti állomás az Oceánról eddig meg nem állapított nevű hajó rádiogramjait fogta fel, melyekben azt közölték, hogy a hajóról az Oceánon narancsvörös és feketére festett repülőgépre roncsokat láttak. Szakkörökben attól tartanak, hogy a roncsok Dietemann Aranyszarvas nevű Oceánrepülőgépeinek maradványai, mert ennek a gépnek szárnyai tényleg narancsvörös és feketére voltak festve.

Egy japán biológus feltalálta a bőr és hajszin, a termet és a testnagyság megváltoztatását

London, október 25. A „Daily Telegraph” közlése szerint Noguetsi dr., híres japán biológus fiatal egyének faji jellegét, bőr- és hajszinét, sőt testnagyságát és termetét is meg tudja változtatni, mirigyének ibolyántulú sugarakkal való kezelésével. Az orvos eljárása azon alapszik, hogy egyes mirigyeket kezelve, azok nedveinek kiválasztását fokozza, más mirigyek működését pedig eltorzítja. Az orvosnak kísérletei révén állítólag sikerült szellemileg elmaradt gyermekek agyműködésének normálissá fejlesztését is elérnie.

Rádió

Idő

Szomba

Budapest: 9. balalajka zenekar. Mikor a postán... 4. Népdalegyvele teni engem. 6. J. 7. Ámur hullám... 9. Sirály — rom... a kozák — két... Ilkovic: Álom v... esődal. 13. Vetre... Orosz nemzeti tá... harangszó az Egy... járásjelentés. 12.0... 1. Bizet: Carmen... gője. (Magyar I... 3. Balázs-Fényes:... bos falumba. (Sék... és cigányzenecar... kis házikóm... Édesanyám a k... (Banda Marci és... sa: A csillagos... (Boka katonazene... voltam én kocsm... Magyar Imre és... iccaka elaludtam... gyari Imre és cig... Kovács: Repülj, r... bogárka (Sárossy... cigányzenekara). (Magyar Imre e... Káldy: Te vagy a... Csinom Palkó, esz... 11. Váradi Gergely... gatok. (Sebő Mih... cigányzenekara). hagyom a falutoka... (Magyar Imre és... szegődttem Tarnócá... Ég a kunyhó [Ma... zenekara] Grosz Al... dat. Azt a kutyate... lós]. 15. Angol gya... Bell zenekara. 12... időjárásjelentés, hir... és cigányzenekarána... Bécs. 19.30 Szim... Mozart, Makler mű... Belgrád. 20.30... szvit, Micalea ária... Gounod: Bölcsőda... Moszkovszkij: Romá... esődal, Strauss Ján... Coppelia-ábránd. 21... 22.05 Tánzene. Berlin. 20.30 Né... Pozsony. 19 Köz... házi zene. Breslau. 19.05 D... 20.05 Dalok. 20.30... előadás egyveleg... rünn. 19.20 Köz... Kamarazene. Bukarest. 20 A... dalokat énekel. 21.1... Béla: Magyar vigját... Mendelsohn ábránd... G-moll szimfóniából... ca de Rimini ábránd... tetted, Sudessi: Egy... Frankfurt. 23.15... verseny Mozart, W... Liszt, Strauss Richár... Hamburg. 19 Da... Kattovicz. 22 Köz... zene.

„Br

Rádió műsor

Idő keleteurópai

Szombat, október 23.

Budapest: 9.15 Stepat Engen orosz balalajka zenekar. 1. Katona induló. 2. Mikor a postán kocsis voltam. 3. Vihar. 4. Népdalegyveleg. 5. Ha meg tudna érteni engem. 6. Jemcsik ne goni lesageyi. 7. Amur hullámok. 8. Vihar a Wolgán. 9. Sirály — románc. 10. Fúj a szél; Megy a kozák — két ukrainai dal. 11. Stepat-Ikovic: Álom volt — szerenád. 12. Bölcsődal. 13. Vetrejocsek — cigánydal. 14. Orosz nemzeti tánc. 9.30 Hírek. 12. Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05 Gramafonhangverseny. 1. Bizet: Carmeninduló. 2. Boka keserője. (Magyar Imre és cigányzenekara.) 3. Balázs-Fényes: Gyere velem akáclobos falumba. (Sebő Miklós, Magyar Imre és cigányzenekara.) 4. Dócy: Nádfedeles kis házikóm... Megáradt a patak... Edesanyám a kendőm, táncsárdások. (Banda Marci és cigányzenekara). 5. Sousa: A csillagos lobogó alatt — induló. (Boka katonazenekar). 6. Bodrogi: Nem voltam én kocsmabúvó. (Sebő Miklós, Magyar Imre és cigányzenekara). 7. Az iccaka elaludtam. (Fenyves Sándor, Magyar Imre és cigányzenekara.) 8. Kalmár-Kovács: Repülj, repülj hétpettyes katicabogárka. (Sárossy Mihály, Banda Marci és cigányzenekara.) 9. Spanyol szerenád. (Magyar Imre és cigányzenekara). 10. Kály: Te vagy a legény Tyukody pajtás, Csinom Palkó, csinom Jankó. (Palló Imre) 11. Várad Gergelyffy: Csopaki bort iszogatok. (Sebő Miklós, Magyar Imre és cigányzenekara). 12. Balázs Árpád: Itt hagyom a falutokat, Most még hideg van. (Magyar Imre és cigányzenekara) 13. Beszegődtem Tarnócára. Piros, piros, piros; Eg a kunyhó [Magyar Imre és cigányzenekara] Grosz Alfred: Szép barna hajadat. Azt a kutyaringettét. [Sebő Miklós]. 15. Angol gyalogsági induló. Edison Bell zenekara. 12.25 Hírek. 13. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30 Hírek, élelmiszerárak. 15. Piaci árak, árfolyamok. 16. Az Országos Cserkészszövetség előadása. „Milyen legyen a cserkészünepély” címmel. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17.10 Szeheres Kálmán előadása „A bolygók.” 17.40 Mandits szalonzenekarának hangversenye. 18.40 Heigl László felolvasása: „Amerikai furcsaságok”. 19.25 Csekey István dr.: „A magyarság északai rokonai között”. 19.45 Lóversenyeredmények. 20: Unnepelelőadás a Studióból. A Liszt-hangverseny. Lírai játékok zenével. 21.30 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Rigó Janesi és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 19.30 Szimfonikus hangverseny. Mozart, Makler műveiből.
Belgrád. 20.30 Bizet Gyermekjáték szvit, Micalca aria Grieg: Szolvejg dala. Gounod: Bölcsődal, Csajkovszkij: Dal, Moszkovszkij: Románc, Grecsarinov: Bölcsődal, Strauss János: Keringő, Delibes: Coppelia-ábránd. 21.30 Ut a világ körül. 22.05 Táncczene.
Berlin. 20.30 Népszerű hangverseny. Pozsony. 19 Közv. Prágából. 23 Kávélőzene.

Breslau. 19.05 Deris gramofonlemezek. 20.05 Dalok. 20.30 Rádiótolcsér címen előadás egyveleg.
Bünn. 19.20 Közv. Prágából. 22.45 Kamarazene.
Bukarest. 20 A „Carmen-korus” román dalokat énekel. 21.15 Rádiózenekar. Keler Béla: Magyar vigjáték nyitány, Urbach: Mendelsohn ábránd, Mozart: Andante a G-moll szimfóniából, Zandonai: Francesca de Rimini ábránd, Dauza: Ha megértted, Sudessi: Egy nap Capriban. Hírek.
Frankfurt. 23.15 Jazz-zene. 0.30 Hangverseny Mozart, Weber, Strauss János, Liszt, Strauss Richárd műveiből.
Hamburg. 19 Dalok.
Kattovicz. 22 Közv. Varsóból. 23 Táncczene.

Kassa. 20 Szórakoztató zene. 21 Közv. Pozsonyból. 22 Közv. Prágából. 22.55 Tót és magyar nyelvű hírek.
Königsberg. 20.05 Bromme Valter: Mascotteheu c. operett.
Königwisterhausen. 20.30 Kabaré.
Krakkó. 20.15 Közv. Varsóból.
Moszkva. 20 Opera közv.
Ostrava. 19 Közv. Prágából. 20.30 közv. Brünből. 22.23 közv. Prágából.
Páris-Eiffel. 20.20—22 Gramafon.
Poznan. 20 Lehár: „Cárevics” c. operettje.
Prága. 19.05 Vidám est, 20.30 Mondolin és gitárhangverseny.
Róma. 21.02 Auber: „Fra Diavolo” c. operája.
Stuttgart. 19.30 Donizetto: „Az ezred leánya” c. vigooperája. 23.15 Jazz.
Toulouse. 20 Szimfonikus hangverseny Mozart műveiből. 20.30 Táncczene. 21.15 Szimfonikus hangverseny, Wagner: Rienzi, Bach: Szimfónia, Berlioz: Szilfidek tánc, Beethoven: Egmont, utána spanyol énekek.
Vasó. 19.25 gramafon, 20.30 zágrábi vonósnegyes Schubert, Dvorák műveiből, 21.30 Strauss János-est.
Zürich. 20 Vidám-est, 22.10 gramafon.

Vasárnap, október 27.

Budapest. 11.30: Rádió-matiné a Városi Színházból. Poldini: Farsangi lakodalom — egyveleg. Vince: „Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország...”. 7. Horváth Éva verset ad elő. 8. Vidám mulató nóták. 9. Nagy Endre konferál. 10. Kövály Gyula: „Vége az operettnek”. „Az év slágerei” — konferánsz. 12. A The Spectacle Band bemutatkozása. 13. Somogyi Nusi a Spectacle Band kíséreltével énekel és táncol. 14. Az Ostendekávéház zenekarainak számai: a) Horváth Gyula énekel. 15. Messze van a Mester ucca. 16. Lészai Kató énekszáma. Zongorán kísér: Kiszely Gyula. 17. Ferenczy Károly énekel. „Pardon-szenyóra”. 20. Radó és Schertz a függöny előtt. 21. Donau-walzer. 22. „Sonny boy”. Előadja: Weygand Tibor. 23. „Csak a jó Istenke tudja” — dal a „Diákszerlem”-ből. Előadja: Gaál Franciska E hangverseny szünetében pontos időjelzés, időjárásjelentés. 3.30: „Milyen gyapjút termeljen a magyar gazda”? 4: Rádió Szabad Egyetem. 1. a) és b) Rózsavölgyi: Keserv; Lassu magyar és friss; c) Csermák: Verbunk. Előadja: Kerpely Jenő gordonkaművész. 2. Zehery Lajos dr., egyetemi m. tanár előadása: „Az alkohol és a bűn”. 3. a) és b) Csermák: Leszergő; Bokázó; c) Lavotta: Érzélgő és friss.
Bécs. 20.05: Orlow c. operett. 5.15: Másfélórás könnyű zene. 6.50: Moricz Zsigmond felolvasása. 7.25: Álarcosbál. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, majd Magyar Imre cigányzenekarának hangversenye.
Bukarest. 20: Hárfaszóló. 20.45: Énekhangverseny. 21.15: Hegedűszóló, hírek.
Kassa, Brünn, Ostrava. 20: A prágai műsor közv.
Milanó. Operaelőadás.
Krakkó. 20.35: Schumann hangv.
Prága. 20: Rádiózenekar.
Torino. 20: Operaelőadás.
Toulouse. Részletek operákból.

Hétfő, október 28.
Budapest. 9.15. Gramofonhangverseny. 1. és 2. Offenbach: Orpheus a pokolban, megnyitó. 3. Puccini: Bohémélet — ária. 4. Bizet: Carmen — Virágária. 5. Puccini: Tosca — duett. 6. Chopin: As-dur keringő. 7. Puccini: Tosca — ária. 8. Meyerbeer: Az afrikai nő — ária. 9. Puccini: Tosca — duett. 10. Chopin: Fantazie impromptu. 11. Sousa: A kapitány — induló. 12. Mussinan-induló. 13. Umrath: Károly-király induló. 14. Teike: Óreg cimborák. 15. Wagner: A kétfejű sas zászlója alatt (Odeon zenekar). 16. Bizet: Carmen — induló. 17. Juventino Rosas: Hullámokon — keringő. 18. Kotlár István: Monte Christo — keringő. 19. Lehár: Luxemburg-keringő. 20. Ivanovici: Duna-keringő. 21. Translauter: A bécsi Práter

— keringő. 22. Lehár: Béli tündérek — keringő. 23. és 24. Ziehrer: Bécsi lányok — keringő. 9.30. Hírek. 9.45. Vizállásjelentés, 12.05. A rádió házikvartettjének hangversenye, Lakatos Árpád saxofonművész közreműködésével. 1. Kálmán: A farsang tündére — egyveleg. 2. Russel Philips: Richelieu. 3. Russel Philips: Toinette. 4. a) Wiedoeff: Dans l'Orient, b) Fred Hager: Gloria, c) Wiedoeff: Valse Vanity Előadja: Lakatos Árpád, 5. Rékai: Tangó. 6. Karras: Cigánysors — keringő. 7. Leslje-Gilbert: Mary Brown. 12.25. Hírek. 1. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30. Hírek, élelmiszerárak. 3. Piaci árak és árfolyamhírek. 3.45. Fulton-rendszerű képvitel. 4.20. Asszonyok tanácsadója. 4.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés hírek. 5.10. Tót-magyar nyelvoktatás. 5.45. Komlósi Emma magyar nótákat énekel Kurina Simi és cigányzenekarának kíséreltével. 7. Német nyelvoktatás. 7.40. Kuruc est. Kuruc nóták, a Rákóczi kor zenei emlékei. Szinre kerül: Gyula diák: A virágember.
Belgrád. 20. Operazene, Bukarest. 20. Smetana: Eladott menyasszony Daventry. 20.30. Verdi: Aida. Kattowiz. Nemzetközi hangv. Berlinből. Milano. 2.30. operettközvetítés. **Mor. Ostrava.** 19. Közvetítés Prágából. **Toulouse.** 21.15. Szimfonikus hangverseny. **Bécs.** 20. Aria és dalet.

Milyen rádiót vegyek ?
szakszerű felvilágosításért forduljon bizalommal
„CONSTRUCTIO”
rádiószaküzlethez. P. Unirii 32. Tel.: 83

Az uri közönség kedvenc találkozó helye a GROSZ-FÉLE
ORADEA
Zöldfa utca 10. szám.
TIMIȘOARA
Lloyd-sor 11. szám.
Lakodalmak és bankettek rendezését elvállalom.
Valódi palesztinai borok eladás helye.

Mindennap frissen fejt kóser tehen és bivaly-tej, tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál. Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u) 24

Apróhirdetések

UTAZÓK! Berkovicsné
vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-utca.
Mérsékelt árak. Kitérő házikonyha.

ELŐKELŐ régi biztosító intézet szakavatott, ügyes, bevezetett alügynököket kedvezően szerződtetne helyben, vidéken, valamint Erdély városaiiban. Részletes ajánlatokat „Életjövő” jelíggel Rudolf Mosse hirdetőbe Oradea, kértünk. 2557-I

PÁLINKAFŐZŐ üsttel és marmalade gyári felszereléssel, valamint kisebb tőkével rendelkezem. Betársulnék, vagy állást vállalnék gyümölcsstermő vidéken pálinka-kereskedéssel egybekötött rum likörgyárban. Megkeresések „Szakember” jelíggé a kiadóba. 2556-I.

INTELLIGENTES Mádcken aus besserem jüdischen Hause sucht Stelle als deutsche Erziehlerin, geht auch in Provinz. Regina Gottfried Csernovitz, Judengasse No. 11. Bucovina. 2554-I

JÜD. Mädchen in der deutschen Sprache perfekt sucht stellung zu 1—2 grössere Kinder auch auf dem Lande. Adresse: Leuchter Helén Oradea, Str. Ep. Ciorogeria No. 33. 2555-I.

ÁLLANDÓ megélhetést! Magas keresetet elérhetnek egyes képviselők magánvevők látogatásával. Sürgős címközlés „Referenciák megjelölésével” Rudolf Mosse, Cluj kértnek. 2552-I.

UTAZO URAK figyelmébe!!! Vajdahunyadon a „Central” szállót teljesen átalakítva okt. 1-től átvettem. Pontos, tiszta kiszolgálás, kitérő házikoszt. Utazó uraknak nagy árkedvezmény.

CLUJON vendéglő berendezéssel betegség miatt átadó, értekezni P. M. Viteazul 36. délután 3—5 között Janovitznál.

FRANCIA és német órákat ad a legjobb módszer szerint Rothné Piața Unirii I. emelet.

הנה פה יתקבלו בחורי צעירי מבני ייה הרוצים להתנהח בחסידית שיהי בהשגחה יתיר מקומי עד שכני ויקבלו די סיפוקם ומי שרוצה ללמוד מלאכת סתים או להשלים א'ע בהוראה ג'כ יוכלו להגיע למחנה הפצם. הלימוד יהי ע'י הרה אב'ד מחנה פאנמיטישא נ"י מותצא הדא עם רב נאון וצדיק המנהלים שליטא
Bné Jehuda CLUJ, Vladimirescu 16.

ÁLLANDÓ megélhetést!!! Magas keresetet!! elérhetnek egyes képviselők magánvevők látogatásával. Sürgős címközlés „Állandó kereset” jelíggé Rudolf Mosse, Cluj címre 2514-I

A MATILD-viz

borral keverve a legkellemesebb italt ad

„Bremen” szállítási vállalat

Jó! Olcsó! Megbízható!
Vállal 6 kerekű teherautóval: személy- és áruszállítást, helyben és vidéken.
★ Cluj Calea Regele Ferdinand 67/a Telefon 39. ★

Beniger Söhne, Wien.

jobb detailszűletben
Amforinjekciókkal
low, volt német
haldoklik
A „Le Temps” köz-
seau orvosai — tekin-
nyugtalanására —
dtak a késő esti órák-
terelőknök. A lapot
rmálták, hogy Clemen-
el tudta olvasni pos-
rosai tanácsára egész-
m m dolgozott.
As esti lapok jelen-
herog volt német
ro szabocás állott
a volt cancellar el-
és azóta még nem
ső éjszakai órákban
egy a heroget újabb
vosok attól tartanak,
a reggelt.

ben hangoztatta,
em csökkentik a
ket Angliában.
5. Snowden kincstári
en beszédet mondott,
al jelentette be, hogy
at reményt a magas
sére, mert az állam-
nem engedheti meg-
rber, hogy az adóter-
szükség nélkül emelni
ezután arra mutatott
nem szabad mindent
mert ma már vége
silencedik századnak,
s piaci Anglia sza-

ógépének ron-
ni az Óceánon
25. Az „Associated
t több parti álló-
meg nem állapi-
rammjaft fogta fel.
ek, hogy a hajórói
rds és feketére fe-
at láttak. Szakkö-
k, hogy a roncsok
as nevű Óceánpülő-
mert ennek a gép-
arancsvörös és fe-

gus feltalálta
n, a természet és
egváltoztatását
A „Daily Tele-
Nogucsi dr., hi-
al egyének faji jel-
söt testnagyságát
lja változtatni, mi-
ngarakkal való ke-
rása azon alapszik,
kezelve, azok ned-
za, más mirigyek
asztja. Az orvos-
állítólag sikerült
gyermeknek agymű-
fejlesztését is el-

Közgazdaság

A Házhitelintézet törvény megalkotásának szükségességéről

Irtá: Dr. Váradi Ödön nagyváradi ügyvéd a Nagyváradi Háztulajdonosok Szövetségének elnökhelyettese

I.
A legutóbbi parlamenti ülészek végén lett megszavazva a Földhitelintézetekről és a Mezőgazdasági Hitelintézetekről szóló törvény. Ez az együttes törvény most már lehetővé teszi, hogy a földbirtokosok földhitelintézetet alapíthassanak, amely bélyeg és illetékmentességet élvez és jelzálog kötvényeket bocsáthat ki, melyeknek fedezetét a földbirtokra nyújtott elsőhelyi betáblázások képezik.

A földbirtokosokra nyújtandó olcsó hitel kérdése tehát ezzel az igen helyes törvényvel megoldást nyert.

A törvényhozó azonban nem intézkedett aziránt, hogy a háztulajdonosok is alakíthassanak egy ilyen magán jelzáloghitelintézetet, amely ugyanazon kedvezményeket élvezze, mint amilyen kedvezményeket kaphat a földbirtokosok által alakítható magán jelzáloghitelintézet.

Epen ezért indokolt és szükséges volna, hogy a Romániai háztulajdonosi szövetségbe együttesen akcióba lépjenek aziránt, hogy a Földhitelintézet mintájára tegye lehetővé a törvény, hogy a háztulajdonosok szintén alapíthassanak ilyen hitelintézetet. A Földhitelintézetekről megalkotott törvény intézkedési teljeseen alkalmazható volna a Házhitelintézetekre is. E törvény mintájára tehát oly törvény volna alakítandó, amely kimondaná, hogy háztulajdonosi hitelintézetet alapíthatna legalább 100 olyan háztulajdonos, akiknek ingatlanai legkevesebb 50.000.000 értéket képviselnek. A törvény megszabhatná ezen háztulajdonosi hitelintézet alapítókéjét is. A Földhitelintézeteknél 20.000.000 lei a legkisebb alapítóke. Ugyanígy alapítóke volna legkisebb mennyiség gyanánt a Házhitelintézetek vonatkozásig is kívánandó. Ezen háztulajdonosi hitelintézetek szintén az államot képviselőket és képviselőket állíthatna fel épen úgy, mint ez a Földhitelintézetnek engedélyezve van. Ez a Házhitelintézet fel volna jogosítandó, hogy épen úgy, amint a Földhitelintézet földre nyújt kölcsönt, kölcsönöket nyújthatna házakra, akár készpénzben, akár záloglevelekben, akár hosszú lejáratra fizetendő annuitásokra, akár rövid lejáratokra. Ezen Háztulajdonosi Hitelintézetek csak elsőhelyre folyósítanak kölcsönöket. A földhitelintézeti törvényben ki van mondva, hogy a kölcsönadott összegek nem tehetnek ki többet, mint az ingatlanok fele értékét, épen úgy kimond-

ható volna a Háztulajdonosi Hitelintézetnél, hogy a folyósítandó kölcsönök az ingatlanok forgalmi értékének felénél többet ki nem tehetnek.

A Földhitelintézeteknél kimondotta a törvény, hogy a jelzáloghitelezőt a kincstár csak a 3 évi egyenes adó tekintetében előzi meg. Ugyanez volna a kincstár követelését illetőleg kimondandó a házakra is, mert jelenleg, mint az tudvalevő, úgy áll a dolog, hogy a kincstár nem csak a hátralekös házbéradó tekintetében, hanem minden követelése tekintetében megilleti az elsőbbség. Tehát: vámbírság, minden egyéb kereseti adó stb. tekintetében. Minthogy pedig ezek az összegek egyes ingatlanoknál százszázalékos tehetnek ki, ez bizonytalanná teszi az elsőhelyi hitelező követelését. Az adótörvény ezen rézelmes intézkedése ellen a Háztulajdonosok Szövetségének Kolozsváron tartott kongresszusa javaslatomra memorandumot is intézett a kormányhoz. A kormány a Földhitelintézetéről szóló törvényben meg is valósította e javaslatot. Ugyanezt kellene kimondania a Háztulajdonosi Hitelintézetéről alapítandó törvényben is, hogy csak a 3 évi házbéradó van a kincstárnak joga, hogy ily módon a jelzálogos hitelező nyugodtan nyújtaná a kölcsönt a házakra.

A Háztulajdonosi Hitelintézet is épen úgy, mint a Földhitelintézet fel volna jogosítva arra, hogy zálogleveleket bocsásson ki, amely záloglevelek biztos fedezete gyanánt szolgálja az első helyre betáblázott kölcsön. Románia összes háztulajdonosai vennék ezeket a zálogleveleket, ha ezek a Földhitelintézet záloglevelei mintájára épen olyan elbírálásban részesülnének, mint az állampapírok, vagyis le lehetne tenni kincstári szállításkor a kaució gyanánt. Továbbá a kiskorúak vagyonát ezekben lehetne befektetni és idővel ezen záloglevelek a külföldön is elvolnának helyezhetők. A Földhitelintézetéről szóló törvény kimondja, hogy egy részvény legkisebb névértéke 500 lei, egy záloglevél legkisebb névértéke pedig 1000 lei. A Földhitelintézet részvényei, mindennemű okiratai, telekkönyvi beadványai, bélyeg- és illetékmentesek. Epen ezen kedvezményben kellene részesíteni a Háztulajdonosi Hitelintézeteket is.

(Folytatjuk.)

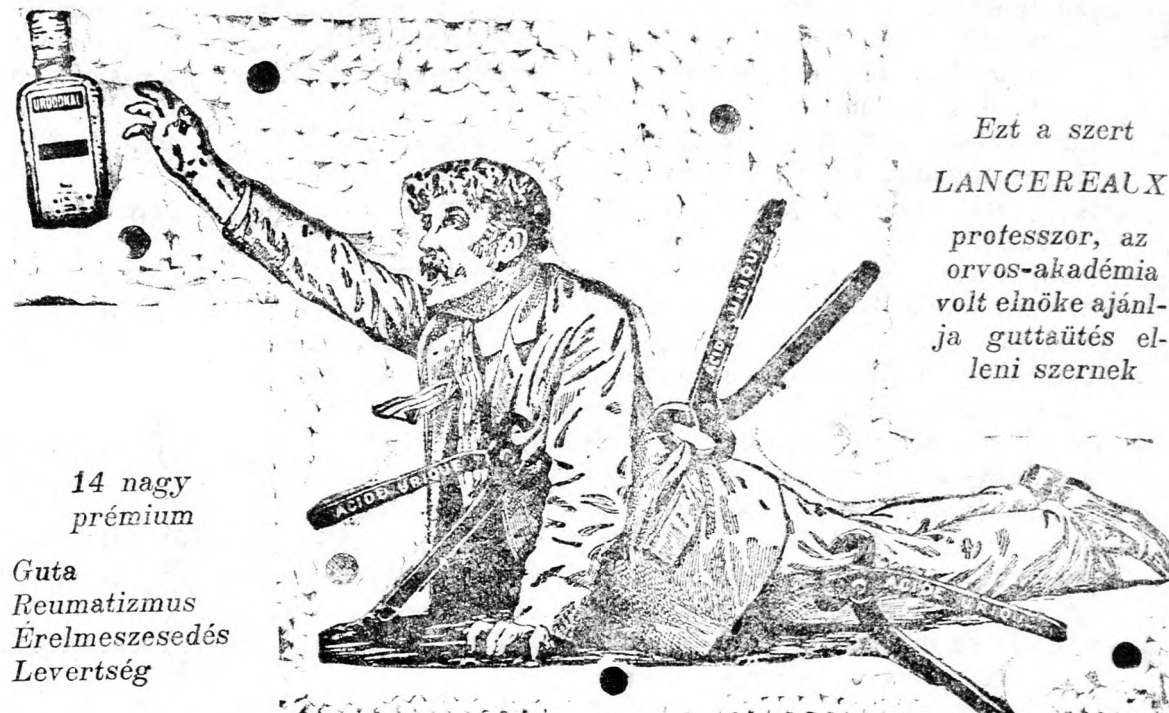
Az európai vagonkartel tárgyalásai.
A kontinentális vagongyarak, mint ismeretes, elvben elhatározták, hogy nemzetközi szövetséget fognak alakítani. Az exportpiacok felosztására nézve még újabb tárgyalásokat fognak folytatni. Az eddigi tárgyalásoknál nagyobb szerepe az osztrák vagoniparnak volt, amely ezelőtt Kelet-európában, különösen a balkánra exportált és amely a nyugati európai vagongyarak részéről ígéretet kapott arra, hogy most is Kelet-európa való szállításra jelentékeny kvótát fog kapni. Eddig is a balkáni piac erős konkurrenciát tárgyalt képezte. Most azzal, hogy Ausztriának juttatják azt a piacot, a versengés megszűnt. Az angol vagonipar, amelynek egészen speciális érdekei vannak a brit dominionok és kolóniákon, valószínűleg nem fog belemenni semmiféle megkötöttségbe.

Román-jugoszláv kereskedelmi szerződés.
Mint már jeleztük, a közel jövőben megkezdődnek a tárgyalások Jugoszlávia és Románia között a kereskedelmi szerződés megkötésére. Ez alkalommal újabb felkérjük a tagokat, hogy ezzel kapcsolatos észrevételeiket és esetleges javaslatokat sziveskedjenek legkésőbb október hó végéig a „Lloyd“ titkárságához juttatni az illetékes helyre való továbbítás céljából, mert a határidő elteltével beterjesztett kívánásokat és indítványokat nem veszik figyelembe.

A Kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamara hirei.
Albert N. Corry cég 100 Hudson Street, New-York, keres összkötötést olyan romániai cégekkel, amelyek diót és paszulyt tudnának kivinni. M. Guesous cég, 46, Kattanine (Boite Postale No. 22.) (Fezből) (Marokkó) ajánl sárga és vörösrizet. A bukaresti Import-export Szövetkezeti központ megbizta az oradeai „Federala Crișul“ Szövetkezeti intézményt, hogy az itteni területeken, zab, árpa és buza vásárlásokat eszközöljön. Érdeklét kereskedők és termelők közvetlen is tehetnek ajánlatokat. Cim: Federala Crișul, Oradea.

Lengyel-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások.
Belgrádtól jelentik: A jövő hónap elején kezdődnek a tárgyalások a Lengyelország és Jugoszlávia között a megkötendő kereskedelmi szerződést illetően. A lengyel gazdasági körökben a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek a tárgyalások elé, amelyek hivatva lesznek a két országot gazdaságilag szorosabban összefűzni. Ezzel kapcsolatban a lengyel-jugoszláv kereskedelmi kamara alelnöke, dr. Jankovics Momcsilo ellátogat majd Belgrádba, Zágrábba, Ljubljánába, Szarajevóba és a többi gazdasági gépontokra, hogy érintkezésbe lépjen és megegyezést hozzon létre az illető gazdasági körökkel. Jugoszlávia a maga nyersanyag-, élelmiszer- és gyümölcsfőlélegével és Lengyel-

A húgysav áldozatait fájdalom gyötri

Ezt a szert
LANCEREAUX
professzor, az
orvos-akadémia
volt elnöke ajánl-
ja guttaütés el-
leni szernek

14 nagy
prémium
Guta
Reumatizmus
Érelmeszesedés
Leverttség

URODONAL

megment, mert feloldja a húgysavat

Fel a fejfel, leverték, reumatikusok, szélütöttek, kik szenvedtek fejfájást s eocémák miatt és áldozatai vagytok a húgysav fájdalmainak. Az Urodonal feloldja a húgysavat és anélkül, hogy ti észrevennétek, eltünteti az ártalmas savat, mint a meleg víz feloldja a cukrot. Dobjátok el a botokat és mankókat egynesesedjétek ki, mint ifjuságotok szép idejében. Hála az Urodonalnak, most már mindent, ami a gyomornak kellemes tehetek, sőt itt-ott még a kelletnél is többet. Salicil colchicid, jód, amelyekért oly sokat fizettek könnyen a legnagyobb rendtelenségben szaladnak az Urodonal elől. Hála az Urodonalnak mert ennek következtében a leverték friss erőre kapnak, az impotensek visszanyerik élet-ezejüket és az elegáns nő akinek várát az Urodonal kitisztította, ujravisszanyeri fiatalágát, és üdeségét.

Bárhol fellelhető a húgysav, az képtelen felvenni a harcot az Urodonalal szemben, amely egy oldható anyag és nagy erővel mobilizálható. Az Urodonal a bárhol található húgysavat kikergeti, a gyomorfalazat belső részén, az izmok táján és az érzékeny részekben javító hatással van. Az orvostani indikációhoz képest az organizmust ez a szer rendbe-hozza és egyedül képes gyógyítólág hatni. Valamikor régen ez a szer nem volt, most azonban ennek a szernek értéke minden vitán felül áll.

Dr. BETTOUX
a montpellier-i orvosi akadémiából

ország ipari termékeivel gazdaságilag szinte a természettől egymásra vannak utalva és méltán fűznek szép reményeket mindkét részről a küszöbön lévő kereskedelmi szerződéshez, amely mindkét félnek csak nagy hasznára fog válni.

Nagy építkezési akció Csehszlovákiában.
Mig az utódállamokban csak egyes városokban lendült az építkezés az utóbbi években, addig Csehszlovákiában hónapról-hónapra óriási intenzivitással építkeznek. Az utóbbi években Prágában egyedül 2253 épületet építettek és 2747 meglévő házat építettek át. Eme építkezések révén 13.135 kisebb-nagyobb lakásokat állítottak elő 72049 új lak helyiséggel. A csehszlovák kormány újabb rendeletekkel segíti elő az építkezési akciókat.

Racionalizálási mozgalom a német cipőiparban.
Berlinből jelentik: A legnagyobb német cipőgyárak: Louis Frankenstein Burschied (Rajna-vidék) Langermann G. m. b. H. Niederauerbach. Neuburger A. G. Bamberg, Emil Neuffer Pirmasens, Philip Rothaar Wald fischbach érdekei kölcsönös megóvása céljából közös munkára egyesültek. Az egyezés főleg bizonyos árúnevek áaira vonatkozik, továbbá arra, hogy milyen egységes feltételekkel szállítsanak nagykereskedőknek és hogyan védekezzenek olyan kereskedők ellen, akik vagy nem tudnak, vagy nem akarnak eleget tenni fizetési kötelezettségüknek.

Nem fog a gyomra égni,

ha rendszeresen issza a

Málnási

Sicília gyógyvizet

kapható minden fűszerüzletben.

Társaságbeli úri asszony
házasságközvetítő irodája
(FORTUNA)
Oradea Reg. Ferdinand 55d.

Perzsaszőnyegek
készítéséhez külföldi fonalak
Imperial (fényes) kg.-ként — — — Lei 400
Selyem fonal — — — — — 540
Felvető (angol) — — — — — 250
Leszövő (bordó) — — — — — 300
1 szálás finom cseh fonal kg.-ként — — — 300
minták és mindennemű szövökellékek legolcsóbb bevásárlási forrása
SZÉKELY szőnyegszővőde
Oradea, Str. Pictor Grigorescu 4

Férfi kalapokat leg-
szébb kivitelben fest,
formál és vasal

FEHÉR

Str. Memorandului 21. (volt Unio u.) Redout.

Színház

A MAGYAR SZ
Szombat este 9-kor
(Operett újdonság)

Vasárnap d. u. 3-kor
detektív-újdonság
kal. Sorozatszám
Vasárnap d. u. 6-kor
akác? Operett
Kondor Ibolya
Soltész György
Sorozatnám 7
Vasárnap este 9-kor
rette-repriz 3-
szám. „B“ Sorozat
Hétfőn este félkilenc
donság 2-odaszám
„C“ Sorozatszám
Kedden este október
Henrik. (Újdonság)
11. szám. C.

A MAGYAR MOZI

Szombaton d. u. 3-kor
I. A cayennei
(Zola világhírű
novelláján. Főszereplő
Ágnes és
Kissasszony fűszer-
játék. Főszereplő
Werner Fülöp
(Kettős műsor. Helyi
adások. Helyi
Vasárnap, okt. 27-én
10 leies helyi
(Megható dráma)
8 felvonás. Főszereplő
tians és Wilhelm
kisérő műsor.)

Hétfőn, október 28-án
I. „Segítség,
Porten legragyogó
„Nászéjszaka“
(Liedtke). III. fel-
vonás. Két és fél óra
árak 30, 20 és 10 lej.
Kedden, október 29-én
„Segítség, meg-
ten legragyogó
éjszaka“ (Főszereplő
Pótképek. (Kettős
előadások. Helyi
10 lej.)

Szerdán, október 30-án
„Segítség, meg-
ten legragyogó
éjszaka“ (Főszereplő
III. Pótképek
félórás előadások
10 lej.)

Csütörtökön, október 31-én
I. Vera Mircseva
szabásu orosz dráma
szereplő Maria
lem a hóban“
főszereplő Harry
Liedtke. (Kettős
műsor. Helyi
Pénteken Nov. 1-én

I. Vera Mircseva
szabásu dráma
replő Maria J.
hóban. (8 felvonás)
Harry Liedtke.)
félórás előadások
árak: 30, 20 és 10 lej.

Szombaton 2-án 3 óra
Vera Mircseva
draáma 10 felvonás
Maria Jacobini
(8 felvonásos v. opera)
Harry Liedtke.)
félórás előadások
árak: 30, 20 és 10 lej.

november 1-én
tér, volt L. M.
teljesen meg-
étterem áll
Pasztierzált

Színház—Művészet

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombat este 9-kor Mitsug a fehér akác? (Operett-ujdoncság. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 72.)
 Vasárnap d. u. 3-kor: „A Pók”. Amerikai detektiv-ujdoncság. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 73.
 Vasárnap d. u. 6-kor: „Mit susog a fehér akác?”. Operette-ujdoncság, 6. odaszor. Kondor Ibolyával, Betegh Béával, Solthy Györggyel, Ihász Aladással. Sorozatszám 74.
 Vasárnap este 9-kor: „Mézeskalács”. Operette-repriz 3. adaszor. Napi bérlet 11. szám. „B” Sorozatszám 75.
 Hétfőn este félkilenckor: „IV. Henrik”. Ujdoncság 2. odaszor. Napi bérlet 11. szám. „C” Sorozatszám 76.
 Kedden este október 29-én este 8 1/2 kor: Henrik. (Ujdoncság 2. szor. Napi bérlet 11. szám. C. Sorozatszám: 77.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombaton d. u. 3. órákor és félhatkor: I. A cayennei pokol, vagy: A bánya. (Zola világhírű regénye filmen. 9 felvonásban. Főszereplők: Ehrterházy Ágnes és Paul Heidemann) II. Kisasszony fizetek: (8 felvonásos vígjáték. Főszereplők: Dina Gralla és Werner Fütterer III. Pótképek. (Kettős műsor. Két és fél óras előadások. Helyárak: 30, 20, 10 lei.)
 Vasárnap, okt. 27-én d. e. 11-kor 15 és 10 leies helyárakkal: A Honvágy! (Megmentő dráma az orosz népeletről. 8 felvonás. Főszereplők Mady Christians és Wilhelm Dieterle. (Kacagató kísérő műsor. (Helyárak: 15 és 10 lei.)
 Hétfőn, október 28-án 3-kor és fél 6-kor: I. „Segítség, megnősülök!” (Henny Porten legragyogóbb alakítása). II. „Nászéjszaka”. (Főszereplő Harry Liedtke). III. Pótképek. (Kettős műsor. Két és fél óras előadások. Helyárak 30, 20 és 10 lei.
 Kedden, október 29-én 3-kor. és fél 6-kor: „Segítség, megnősülök”. (Henny Porten legragyogóbb alakítása). II. „Nászéjszaka”. (Főszereplő Harry Liedtke). III. Pótképek. (Kettős műsor. Két és fél óras előadások. Helyárak 30, 20 és 10 lei.
 Szerdán, október 30-án 3-kor és fél 6-kor: „Segítség, megnősülök”. (Henny Porten legragyogóbb alakítása). II. „Nászéjszaka”. (Főszereplő Harry Liedtke). III. Pótképek. Kettős műsor. Két és fél óras előadások. Helyárak 30, 20 és 10 lei.
 Csütörtökön, október 31-én 3-kor és fél 6-kor: I. „Vera Mirceva bűnei”. (Izgalmas nagyszabású orosz dráma 10 felvonásban. Főszereplő Maria Jacobini). II. „Szerlem a hóban”. (8 felvonásos vígjáték, főszereplő Harry Liedtke). III. Pótképek. (Két és fél óras előadások. Helyárak 30, 20 és 10 lei.
 Pénteken Nov. 1-én 3 órákor és 5 1/2 órákor I. Vera Mirceva bűnei. (Izgalmas nagyszabású dráma 10 felvonásban. Főszereplő Maria Jacobini) II. Szerlem a hóban. (8 felvonásos vígjáték. Főszereplő Harry Liedtke.) III. Pótképek. (Két és fél óras előadások. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.
 Szombaton 2-án 3 órákor és 5 1/2 órákor. I. Vera Mirceva bűnei. (Izgalmas orosz dráma 10 felvonásban Főszereplő: Maria Jacobini). II. Szerlem a hóban. (8 felvonásos vígjáték Főszereplő: Harry Liedtke.) III. Pótképek. (Két és fél óras előadások. Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Vasárnap 3-án d. e. 11 órákor matiné 15 és 10 lei-es helyárakkal. Felhők felett. (Izgalmas kalandor történet Főszereplő: Harry Piel.)

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombat 5, 7, 9 órákor A végzet. Greta Garbo és John Gilbert ragyogó szerelmi duettje. — A világ e két legnagyobb művésze ezen filmben játszanak együtt utoljára. — Előjáték: A legújabb Ufa heti világ-hiradó.
 Vasárnap d. e. 11 órákor Matiné. Patt és Patachon lépnek fel a Leányvoktatók akadályokkal c. nagyszíri vígjátékban. — Olcsó helyárakkal.
 Vasárnap 8, 5, 7, 9 órákor utoljára! A végzet. Főszereplő: Greta Garbo és John Gilbert.
 Hétfőn 5, 7, 9 órákor premier! Anyu Ondra pikáns vígjátéka: Éva lánya.

SELECT-MOZGÓ:

Szombat „Malek fényképész” szenzációs vígjáték, melyet megelőz Buzdugan régens temetésének bemutatása. Műsoron kívül a „Vidám gyermektársaság” lejjebb komédiája.
 Vasárnap „Malek fényképész”, utoljára. El ne mulassa megnézni e vígjátékot, mely a legjobb komédiák közé tartozik. E vígjáték keretében kerül bemutatásra Buzdugan régens temetése.

URANIA-MOZGÓ:

Szombat „Egy Ezer Ellen”, idegfejesítő kalandordráma, főszereplő Carlo Aldini, aki Harry Piel is felülmúlja
 Vasárnap „Egy Ezer Ellen”, idegfejesítő kalandordráma, főszereplő Carlo Aldini.

A színházi iroda közleményei

Ma este 9 órákor bérletszünetben: Mit susog a fehér akác? Az idei évad legnagyobb sikerű operette-ujdoncsága, a „Mit susog a fehér akác?” kerül színpadra ma este 6. odaszor. A mai előadás este 9 órákor kezdődik. Tekintettel arra, hogy a mai előadást bérletszünetben tartják meg, az összes páholyok és szélesszékek is a nem bérlet közönség rendelkezésére állanak. Vasárnap délután félhat órákor megismétlik a „Mit susog a fehér akác” előadását.
 IV. Henrik. Pirandello leghíresebb színdarabja, a „IV. Henrik” lesz a színház jövő heti nagy művészi és irodalmi szenzációja. A IV. Henrik premierje hétfőn este lesz. Hetekig tartó ambíciózus, gondos előkészületek előzték meg a IV. Henrik hétfő esti premierjét. Rendező Forgács Sándor. Különös érdekessége lesz az előadásnak, a stülös külső kiállítás, a dekorációk és a kostümök. Főszereplők: Forgács Sándor, Kaszab Anna, Török Erzs, Mihályfy László, Tóth Elek, Mészáros Béla, Lantos Béla, Olasz Lajos. Kedden este rendes bérletfolyamban megismétlik a IV. Henrik előadását.
 A pók mérsékelt helyárakkal. Vasárnap délután 3 órákor „Pók” ez az izgalmas és egyben kacagató amerikai detektiv-riport kerül színpadra mérsékelt helyárakkal.
 Ma utoljára: A Cayennei pokol (A bánya): A magyar színházról kituduló közönség az elragadás hangján nyilatkozik a „Cayennei pokol”-ról erről a mélyen megrázó, realiztikus filmdrámáról, a mely 9 felvonáson át valóságosan lebilincseli a közönség érdeklődését és felkorbácsolja az idegeket. A „Cayennei pokol” a mely zola világhírű regénye nyomán (A bánya: készült, ma) —szombaton — utoljára látható a magyar színházban. Mellette igen nagy ha-

Zongorát

 Pianinót
 beszerzési áron vehet november 1-ig
hol? TRISKAI.
 nagyraktárában Cluj, Str. Saguna 14, mivel üzletátvezetés miatt az összes raktáron levő új és használt zongorák kiadásra kerülnek!

Változtassa meg olaját és cserélje ki az eredeti amerikai

HAVOLINE
 -the power oil-
 olajjal
 azonnal meg fogja állapítani a különbséget
„ANILIN”
 S. A. R. Bucuresti

Park Szálloda
 Timisoara-Temesvár Strada Gare (Vasut-uca) 2. sz. - Telefon 7-50
 BÉRLŐ:
Burger Lajos
 A pályaudvar közvetlen közelében a modern követelményeknek teljesen átalakított
Park Szálloda
 az összes regáti, erdélyi és bánáti nagykereskedők, kereskedők és utazók találkozó helye. Családi kényelemmel berendezett, kifogástalan, tiszta szobák, fürdőszobák-szobák, elsőrendű étterem, interurban telefon, fodrász műhely, Safe és stb.
 Mérsékelt, alacsony árak! pontos kiszolgálás!

Salamon Izsák
 első bánáti szikvizfejgyár és szikvizűvegek lerakata
 Timisoara IV, Str. Gen. Foch (Fröbl-u.) 2.
 Gyárt: Szikvizűvegfejeket és valamennyi szakmába vágó alkatrészeket.
 Elad: Szóda- és kracherli töltőapparatokat ugyanolyan szinten komplett szikvizgyári berendezéseket.
 Vállal ócska szifonfejek átöntését
 Legolcsóbb árak

Hirdessen az Új Keletben
 Legelterjedtebb, legjobban bevezetett, hangnélküli, könnyűjárású gépirónok kedvence a masszív
ROYAL
 írógépek.
 Képviselete
Mechanika
 Rádiók nagy raktára
 Halász Boriska, Târgul-Mureş

A Szatmári Tejcsernok
 november 1-től új megnagyobbított üzletbe költözik át (Deák-tér, volt Löwinger-féle üzlet), ahol a modern igényeknek teljesen megfelelő elegáns, kényelmes berendezésű vegetáriánus étterem áll a m. t. közönség rendelkezésére. Saját vajgyár. Paszterizált tej, valamint az összes tejtermékek kaphatók.
 Gyors és pontos kiszolgálás

Központi fűtések,

 ipari szárítók, fürdő- és villanyberendezések tervezése, számítása és szerelése
Polonyi és Velits okl. g. mérnökök
 Turda (Torda)
 Extradyn néven forgalomba hozott saját készítményű rádiókészülékeink minden gyártmány minőségét és árát verik.

gyötri
 Ezt a szert
LANCEREALX
 professzor, az orvos-akadémia volt elnöke ajánlja gutaütés elleni szernek

 védtek fejfájást s...
 Urodonállal szem...
 UOX
 osi akadémiából
 úri asszony
 etítő irodája
UNA
 erdinand 55d.
 nyegek
 földi fonalak
 ut — — Lei 400
 — — — 540
 — — — 250
 — — — 300
 al kg.-ként „ 300
 nemű szövö-
 evásárlási forrása
 yegszövöde
 Grigorescu 4
 at leg-
 en fest,
 vasal
 Str. Memorandului 21. (volt
 nio u.) Redout.

